



## Drepturi părintești

A se vedea, de asemenea, fișele tematice privind [„Drepturile copiilor”](#), [„Răpiri internaționale de copii”](#) și [„Drepturi reproductive”](#).

Cauzele care privesc drepturile părintești ridică probleme mai ales în temeiul **art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din [Convenția europeană a drepturilor omului](#)**, care prevede:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora”.

Pentru a stabili dacă ingerința autorităților în viața privată sau de familie a reclamanților era necesară într-o societate democratică și dacă fusese păstrat un just echilibru între diferitele interese implicate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului examinează dacă ingerința era prevăzută de lege, urmărea un scop sau scopuri legitime și dacă era proporțională cu scopul sau scopurile urmărite.

## Adopția

### [Fretté împotriva Franței](#)

26 februarie 2002

Reclamantul susținea că decizia de respingere a cererii de încuviințare a adopției constituia o ingerință arbitrară în viața privată și de familie pentru că fusese bazată exclusiv pe o prejudecată nefavorabilă cu privire la orientarea lui sexuală. Acesta se plânga apoi că nu a fost citat la audierea din fața *Conseil d'État*.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private) din Convenția europeană a drepturilor omului. A constatat că autoritățile naționale fuseseră îndreptățite să considere în mod legitim și rezonabil că dreptul de a putea adopta un copil, de care se prevala reclamantul, era limitat de interesele copiilor eligibili pentru adopție, fără a aduce atingere aspirațiilor legitime ale reclamantului și fără a pune în discuție opțiunile sale personale. Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, reclamantului fiindu-i refuzată audierea echitabilă a cauzei sale în cadrul procedurii contradictorii.

### Wagner si J.M.W.L. împotriva Luxemburgului

28 iunie 2007

Cauza privea o acțiune civilă prin care se urmărea ca o hotărâre de adopție pronunțată în Peru să fie declarată executorie în Luxemburg. Instanțele luxemburghize respinseseră cererea întrucât Codul civil nu prevedea adopția cu efecte depline de către o femeie necăsătorită.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție din cauza nerecunoașterii de către instanțele luxemburghize a legăturilor de familie create prin adopția cu efecte depline acordată în Peru și că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8**, întrucât fiica (și, în consecință, mama acesteia) fusese penalizată în viața de zi cu zi pentru statutul ei de fiică adoptivă a unei mame necăsătorite de naționalitate luxemburgheză, ale cărei legături de familie create printr-o hotărâre emisă în străinătate nu fuseseră recunoscute în Luxemburg.

### E.B. împotriva Franței (nr. 43546/02)

22 ianuarie 2008 (Marea Cameră)

Reclamanta pretindea că în fiecare stadiu al cererii ei pentru încuviințarea adopției fusese supusă unui tratament discriminatoriu care fusese bazat pe orientarea ei sexuală și care constituise o ingerință în dreptul său la respectarea vieții private.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Autoritățile administrative naționale și apoi instanțele sesizate cu recursul reclamantei își întemeiaseră argumentele, la respingerea cererii pentru încuviințarea adopției, în mare parte pe lipsa unui referent paternal în căminul reclamantei, ceea ce nu era un motiv legitim. De asemenea, influența homosexualității acesteia asupra evaluării cererii sale nu numai că fusese stabilă, ci și constituise un factor decisiv.

### Moretti și Benedetti împotriva Italiei

27 aprilie 2010

Reclamanții formau un cuplu căsătorit. În mai 2004, un nou-născut fusese plasat provizoriu în îngrijirea lor prin decizia unei instanțe. Aceștia încercaseră ulterior să adopte copilul, dar în decembrie 2005 fusese aleasă o altă familie pentru acesta. Reclamanții se plângeau, în special, de aplicarea greșită a legii și a normelor de procedură privind cererea lor de adopție.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Nu intra în atribuțiile Curții să înlocuiască cu propria sa motivare pe cea a instanțelor naționale care acționaseră cu bună-credință în privința măsurilor luate pentru a asigura bunăstarea copilului. Cu toate acestea, deficiențele observate în procedurile respective avuseseră un impact direct asupra dreptului reclamanților la viața de familie, iar autoritățile nu asiguraseră respectarea efectivă a acestui drept. Era regretabil, în special, faptul că cererea pentru încuviințarea adopției depusă de reclamanți nu fusese examinată înainte de a declara copilul adoptabil și că fusese respinsă fără motivare.

### Schwizgebel împotriva Elveției

10 iunie 2010

Reclamanta se plângea că autoritățile elvețiene o împiedicaseră-o să adopte din cauza vârstei sale (47 de ani și jumătate la data depunerii ultimei cereri). Aceasta susținea, între altele, că fusese discriminată în comparație cu alte femei de vârsta ei, care puteau în prezent să nască copii.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că diferența de tratament la care fusese supusă reclamanta nu fusese discriminatorie. A observat, în special, că autoritățile elvețiene luaseră deciziile în contextul procedurii contradictorii permițând reclamantei să își prezinte argumentele, care fuseseră luate în considerare în mod adecvat de către autoritățile respective. În plus, deciziile acestora

fuseseră inspirate nu doar de interesul superior al copilului care urma să fie adoptat, ci și de cel al copilului deja adoptat. Mai mult, criteriul diferenței de vârstă între adoptator și copil fusese aplicat de către tribunalul federală în mod flexibil și ținând seama de circumstanțele situației. În cele din urmă, celelalte argumente, neîntemeiate pe vârstă, aduse pentru susținerea deciziilor nu fuseseră nerezonabile sau arbitrare.

### **Negrepontis-Giannisis împotriva Greciei**

3 mai 2011

Cauza privea refuzul autorităților din Grecia de a recunoaște adopția cu efecte depline de către un călugăr a nepotului său (reclamantul) pronunțată în Statele Unite.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că refuzul de a recunoaște adopția reclamantului în Grecia nu îndeplinea nicio nevoie socială imperioasă și nu era proporțională cu scopul urmărit. Curtea a mai hotărât că **au fost încălcate art. 8 și art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborate**, constatând că diferența de tratament la care fusese supus reclamantul, ca fiu adoptat, în comparație cu un fiu biologic, era discriminatorie întrucât nu avea nicio justificare obiectivă și rezonabilă. Curtea, în cele din urmă, a constatat că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, în special din cauza textelor pe care Curtea de Casație din Grecia își întemeiasse refuzul de a recunoaște adopția, și că **a fost încălcat art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1** la Convenție, pentru că decizia instanțelor grecești îl privea pe reclamant de calitatea sa de moștenitor.

### **Gas și Dubois împotriva Franței**

15 martie 2012

Cauza privea două femei care trăiau în concubinaj cărora le fusese respinsă cererea, formulată de una dintre ele, de încuviințare a adopției simple a copilului celei de-a doua.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. În special, nu a observat nicio dovadă de diferență de tratament bazată pe orientarea sexuală a reclamantelor, întrucât și cuplurilor heterosexuale aflate într-un parteneriat civil le erau refuzate adopțiile simple.

### **Harroudj împotriva Franței**

4 octombrie 2012

Cauza privea imposibilitatea pentru o resortisantă franceză de a obține adopția unui copil algerian pe care îl avea deja în îngrijire în forma de tutelă din legislația islamică, numită „kafala”<sup>1</sup>.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. S-a constatat că fusese păstrat un just echilibru între interesul public și cel al reclamantei, întrucât autoritățile căutaseră, având în vedere în mod corespunzător pluralismul cultural, să încurajeze integrarea copiilor kafala fără a întrerupe imediat legăturile cu legile țării lor de origine.

### **X și alții împotriva Austriei (nr. 19010/07)**

19 februarie 2013 (Marea Cameră)

Această cauză privea obiect plângerea depusă de două femei aflate într-o relație homosexuală stabilă referitoare la refuzul instanțelor austriece de a admite cererea uneia dintre partenere de a-l adopta pe fiul celeilalte fără a rupe legăturile legale ale mamei cu copilul (adopție coparentală). Reclamantele susțineau că nu exista nicio justificare rezonabilă și obiectivă pentru încuviințarea adopției copilului unui partener de către celălalt partener în cazul cuplurilor heterosexuale, fie ele căsătorite sau nu,

<sup>1</sup>. În legislația islamică, adopția, care creează legături de familie comparabile cu cele create de filiația biologică, este interzisă. În locul acesteia, legislația islamică prevede o formă de exercitare a autorității părintești numită „kafala”. În statele musulmane, cu excepția Turciei, Indoneziei și Tunisiei, kafala este definită ca un angajament voluntar de a asigura cele necesare unui copil și de a se îngriji de bunăstarea și educația acestuia.

în timp ce adopția copilului unui partener de către celălalt partener era interzisă în cazul cuplurilor homosexuale.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție din cauza diferenței de tratament la care fuseseră supuse reclamantele în comparație cu cuplurile necăsătorite de sex opus în care unul dintre parteneri dorea să adopte copilul celuilalt partener. De asemenea, a considerat că **nu a fost încălcat art. 14, coroborat cu art. 8**, dacă se compara situația reclamantelor cu cea a unui cuplu căsătorit în care unul dintre soți dorea să adopte copilul celuilalt soț. Curtea a constatat, în special, că diferența de tratament dintre reclamante și un cuplu heterosexual necăsătorit, în care un partener dorea să adopte copilul celuilalt partener, se bazase pe orientarea sexuală a primei reclamante și a celei de-a treia reclamante. Nu fuseseră înaintate motive convingătoare pentru a arăta că o astfel de diferență de tratament era necesară pentru protejarea familiei sau pentru protejarea intereselor copilului. În același timp, Curtea a subliniat că statele nu erau obligate de Convenție să extindă dreptul la adopția de către al doilea părinte (coparentală) la cuplurile necăsătorite. Mai mult, trebuia să se facă distincție între această cauză și cauza *Gas și Dubois împotriva Franței* (a se vedea supra), în care Curtea constatasese că nu a existat nicio diferență de tratament bazată pe orientarea sexuală între un cuplu necăsătorit format din persoane de sex opus și unul format din persoane de același sex, deoarece, în temeiul dreptului francez, adopția coparentală nu era deschisă niciunui cuplu necăsătorit, fie el homosexual sau heterosexual.

#### **Ageyevy împotriva Rusiei**

18 aprilie 2013

Cauza privea un cuplu căsătorit care se plângea de faptul că le fuseseră luați cei doi copii adoptați, iar adopția fusese anulată după ce fiul lor a suferit arsuri la domiciliu și a avut nevoie de tratament în spital.

Curtea a constatat **cinci încălcări ale art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, prin: decizia de a anula adopția copiilor reclamantilor; imposibilitatea reclamantilor de a contesta decizia autorităților cu privire la accesul la copiii lor între 31 martie 2009 și 3 iunie 2010; acțiunile autorităților spitalului unde fusese tratat fiul lor adoptiv; lipsa unei anchete a autorităților ruse cu privire la divulgarea neautorizată de informații confidențiale referitoare la statutul de copil adoptat al fiului reclamantilor; neprotejarea de către instanțele ruse a dreptului celei de-a doua reclamante la reputație în procesul de calomnie împotriva unei edituri. De asemenea, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** din Convenție în ceea ce privește luarea inițială a copiilor din îngrijirea reclamantilor.

#### **Chbihi Loudoudi și alții împotriva Belgiei**

16 decembrie 2014

Cauza privea procedura de adopție în Belgia de către reclamantii nepoatei lor marocane, care le fusese încredințată prin „kafala”<sup>2</sup>. Reclamantii se plângeau, în special, de refuzul autorităților belgiene de a recunoaște înțelegerea kafala și de a încuviința adopția nepoatei lor, în detrimentul interesului superior al copilului, precum și de natura incertă a statutului ei de rezident.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în ceea ce privește neîncuviințarea adopției și că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) în ceea ce privește statutul de rezident al copilului. A constatat, în special, că neîncuviințarea adopției se bazase pe o lege care urmărea să asigure, conform Convenției de la Haga din 29 mai 1993 asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, faptul că adopțiile internaționale se fac în interesul superior al copilului și cu respectarea vieții private și de familie a acestuia, iar autoritățile belgiene puteau să considere în mod legitim că o astfel de neîncuviințare era în interesul superior al copilului, asigurând

<sup>2</sup>. A se vedea supra, nota de subsol 1.

menținerea unei singure legături de filiație atât în Maroc, cât și în Belgia (legătura de filiație cu părinții biologici). În plus, reiterând că prin Convenție nu se garantează un drept la un anumit statut de rezidență, Curtea a observat că singurul obstacol real întâlnit de fată fusese faptul că nu putuse participa la o excursie școlară. Acea dificultate, determinată de lipsa unui permis de ședere între mai 2010 și februarie 2011, nu era suficientă pentru a-i impune Belgiei să îi acorde o autorizație de ședere nelimitată pentru a-i proteja viața privată.

### **Gözüm împotriva Turciei**

15 ianuarie 2015

Cauza privea respingerea cererii reclamantei, ca mamă adoptivă necăsătorită, de a înregistra propriul prenume pe documentele personale ale fiului său adoptiv în locul numelui mamei biologice. Reclamanta pretindea în special că normele dreptului civil, așa cum îi fuseseră aplicate la momentul respectiv, îi încălcaseră dreptul la respectarea vieții private și de familie.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că protecția conferită de dreptul civil, așa cum era prevăzută în momentul respectiv, fusese inadecvată în ceea ce privește obligațiile Turciei în temeiul art. 8. Curtea a observat, în special, că exista un vid în dreptul civil din Turcia în privința adopției monoparentale, din moment ce, la data la care reclamanta depusese cererea, nu exista un cadru de reglementare pentru recunoașterea prenumelui părintelui adoptiv necăsătorit în locul părintelui natural. Din această cauză, reclamanta se afla într-o situație de incertitudine stresantă privind viața sa privată și de familie cu fiul său.

### **A.H. și alții împotriva Rusiei (nr. 6033/13 și alte 22 de cereri)**

17 ianuarie 2017

Cererile au fost depuse de 45 cetățeni ai Statelor Unite, atât în nume propriu, cât și în numele a 27 de copii ruși. La sfârșitul anului 2012, reclamanții din Statele Unite erau în ultimele stadii ale procedurii de adopție a copiilor, dintre care mulți aveau nevoie de îngrijiri medicale de specialitate. Toate aceste proceduri fuseseră însă oprite brusc după adoptarea unei legi rusești care interzicea adopția de copii ruși de către cetățeni americani<sup>3</sup>. Reclamanții susțineau că, deoarece procedurile erau într-un stadiu avansat, se formase deja o legătură între viitorii părinți și copii. Aceștia se plâneau că interdicția le încălcaseră dreptul la viața de familie, că fusese discriminatorie și că echivalase cu supunerea copiilor la rele tratamente (întrucât îi împiedicase să primească îngrijiri medicale de specialitate în Statele Unite).

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private) din Convenție, constatând că interzicerea adopțiilor constituise discriminare ilegală împotriva părinților potențiali<sup>4</sup>. În special, acest lucru se datora faptului că interdicția împiedicase adopția copiilor ruși de către reclamanții americani exclusiv pe baza cetățeniei acestora, iar interdicția respectivă era disproporționată cu scopurile declarate ale guvernului rus, fiind retroactivă, nediferențiată și aplicată indiferent de stadiul procedurilor sau de circumstanțele individuale. Totuși, Curtea a considerat **inadmisibil** capătul de cerere al reclamanților conform căruia interdicția cauzase rele tratamente ale copiilor, întrucât a constatat că aceștia primiseră tratament medical adecvat în Rusia.

### **O.L.G. împotriva Franței**

5 iunie 2018 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul în cauză se plâneau de respingerea cererii de obținere a vizei pentru intrarea în Franța a copilului pe care-l adoptase în Coasta de Fildeș, acest lucru împiedicându-i să trăiască împreună pe teritoriul francez.

<sup>3</sup>. Legea federală nr.272-FZ, cunoscută și ca „Legea Anti-Magnitsky” sau „Legea Dima Yakovlev”.

<sup>4</sup>. O cerere a fost totuși scoasă de pe rol de către Curte, reclamanții retrăgându-și plângerile. De asemenea, Curtea a declarat inadmisibilă o parte a uneia dintre cereri, în măsura în care fusese depusă în numele fiicei adoptate anterior a doi dintre reclamanții americani. Fiica nu fusese parte în procedurile de adopție și, prin urmare, nu putea susține că era o victimă a unor presupuse încălcări ale Convenției.

Curtea a hotărât că reclamantul nu epuizase toate căile de atac interne și, prin urmare, cererea era **inadmisibilă**. A reținut, în special, că procedura referitoare la recursul în anulare a refuzului de acordare a vizei era pendinte la o curte administrativă de apel. A reținut, de asemenea, că reclamantul ar fi trebuit să facă recurs la *Conseil d'Etat* împotriva ordonanței din decembrie 2016 prin care îi fusese respinsă cererea de eliberare a unui document de călătorie provizoriu pentru copil. În cele din urmă, Curtea a observat că toate celelalte cereri de ordonanțe președințiale depuse de reclamant nu urmăreau eliberarea unui document provizoriu de călătorie, ci suspendarea executării deciziei prin care fusese refuzată viza și reexaminarea cererii sale. Aceste recursuri nu erau suficiente pentru a remedia pretinsa încălcare a art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție.

## Confidențialitatea informațiilor privind nașterea

### Odièvre împotriva Franței

13 februarie 2003 (Marea Cameră)

Reclamanta fusese abandonată de mama sa naturală la naștere și lăsată în grija serviciilor de asistență socială. Mama acesteia ceruse ca identitatea sa să rămână secretă față de reclamantă, care fusese plasată în grija statului și ulterior adoptată cu efecte depline. Ulterior, reclamanta încercase să afle identitatea părinților și a fraților săi naturali. Cererea sa fusese respinsă pe motivul nașterii sale în cadrul unei proceduri speciale ce permitea mamei să rămână anonime. Reclamanta se plângea de imposibilitatea de a obține detalii pentru identificarea familiei sale naturale și declara că această imposibilitate o afectase foarte mult, deoarece o privase de șansa de a-și reconstitui istoria personală. Aceasta mai susținea că normele franceze privind confidențialitatea nașterii constituiau o discriminare bazată pe naștere.

Curtea a reținut că nașterea și, în special, circumstanțele în care s-a născut un copil fac parte din viața privată, garantată prin art. 8 din Convenție, a unui copil și ulterior a adultului. În prezenta cauză, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private), observând în special că reclamanta avusese acces la informații fără date de identificare despre mama și familia sa naturală care o ajutaseră totuși să afle anumite date despre originea sa, asigurându-se totodată protecția intereselor terților. În plus, prin legislația recentă promulgată în 2002 se permitea ridicarea confidențialității și se înființase un organism special pentru facilitarea căutărilor de informații despre originea biologică. Reclamanta putea utiliza acum legislația respectivă pentru a solicita dezvăluirea identității mamei sale, sub rezerva obținerii consimțământului acesteia din urmă pentru a se asigura un echilibru just între nevoia de protecție a mamei și cererea legitimă a reclamantei. Legislația franceză încerca astfel să realizeze un echilibru și să asigure o proporție suficientă între interesele concurente. Curtea a mai hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8** din Convenție, constatând că reclamanta nu suferise nicio discriminare bazată pe filiația sa, întrucât aceasta avea legături de filiație cu părinții adoptivi și un interes potențial în proprietatea și averea acestora; în plus, reclamanta nu putea susține că situația sa față de mama naturală se compara cu cea a copiilor care aveau legături de filiație stabilite cu mama naturală.

### Godelli împotriva Italiei

25 septembrie 2012

Această cauză privea confidențialitatea informațiilor referitoare la nașterea unui copil și imposibilitatea unei persoane abandonate de mama sa de a obține informații fără date de identificare despre familia sa naturală. Reclamanta susținea că suferise daune importante din cauza faptului că nu-și cunoștea trecutul personal, neavând posibilitatea de a-și descoperi originile în condițiile protecției intereselor terților.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private) din Convenție, considerând, în special, că nu se păstrase un echilibru just între interesele concurente deoarece legislația italiană, în cazurile în care mama optase

pentru nedivulgarea identității sale, nu permitea unui copil nerecunoscut oficial la naștere și adoptat ulterior să solicite informații fără date de identificare despre originea sa sau dezvăluirea identității mamei sale cu consimțământul acesteia din urmă.

## Dispariția unui copil nou-născut din spital

### Zorica Jovanović împotriva Serbiei

26 martie 2013

Această cauză privea presupusul deces al fiului nou-născut sănătos al reclamantei, în 1983, într-un spital de stat. Reclamantei nu i se permisese niciodată să vadă trupul copilului, iar aceasta suspecta că ar putea fi încă în viață și dat spre adopție în mod ilegal. Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat că, deși procedura din spitale, în cazul decesului unui nou-născut, se îmbunătățise și s-au elaborat rapoarte de către Parlament pentru a investiga cazurile de copii dispăruți, în cele din urmă nu se făcuse nimic pentru a remedia marea suferință prin care trecuseră părinții, inclusiv reclamanta, în trecut. Prin urmare, Curtea a concluzionat că reclamanta suferise o încălcare continuă a dreptului său la respectarea vieții de familie din cauza lipsei continue a unor informații credibile din partea Serbiei despre ce s-a întâmplat cu fiul ei. Dat fiind numărul semnificativ al altor potențiali reclamanți, Curtea a mai hotărât, în temeiul **art. 46** (forța obligatorie și executarea hotărârilor) din Convenție, că Serbia trebuia să ia măsuri pentru a da răspunsuri credibile despre ce s-a întâmplat cu fiecare copil dispărut și să le ofere părinților compensații adecvate.

A se vedea, de asemenea: Zoran Stojanović și alții împotriva Serbiei, decizia (Comitet – scoatere de pe rol) din 3 decembrie 2020; M.J. împotriva Serbiei (nr. 3567/09), decizia (Comitet – scoatere de pe rol) din 3 decembrie 2020; S.R. împotriva Serbiei (nr. 8184/07), decizia (Comitet – scoatere de pe rol) din 3 decembrie 2020.

## Filiație

### Marckx împotriva Belgiei

13 iunie 1979

O mama belgiană necăsătorită se plângea că ei și fiicei sale le erau refuzate drepturile acordate mamelor căsătorite și copiilor lor: printre altele, trebuia să-și recunoască copilul (ori să intenteze acțiune în justiție) în vederea stabilirii filiației (mamele căsătorite puteau folosi certificatul de naștere); recunoașterea îi restrângea posibilitatea de a dispune de patrimoniul său în favoarea copilului și nu crea o legătură juridică între copil și familia mamei, bunica și mătușa acestuia. Doar prin căsătorie și prin adoptarea ulterioară a propriei fiice (ori trecând printr-un proces de legitimizare) s-ar fi asigurat că aceasta are aceleași drepturi ca un copil legitim.

Curtea a hotărât în special că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție considerat separat, precum și că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție **coroborat cu art. 8**, în privința ambelor reclamante, în ceea ce privește stabilirea filiației față de mamă a celei de-a doua reclamante, lipsa unei legături juridice cu familia mamei sale și drepturile sale succesoriale, precum și libertatea mamei de a alege cum să dispună de proprietatea sa. La data pronunțării hotărârii, în Parlamentul Belgiei se afla în circuitul legislativ o lege pentru eliminarea diferențelor de tratament între copiii părinților căsătoriți și cei ai părinților necăsătoriți.

### Rasmussen împotriva Danemarcei

28 noiembrie 1984

Această cauză privea o acțiune în tăgăda paternității unui copil pe care reclamantul fusese împiedicat să o introducă, în urma separării de soția lui, din cauza unei legi din 1960, care

stabilea un termen pentru dreptul unui tată de a contesta paternitatea unui copil născut în cadrul căsătoriei, dar îi permitea mamei să inițieze această acțiune oricând.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 6** (dreptul la un proces echitabil) **și art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că diferența de tratament stabilită în această privință între soți și soții se baza pe ideea potrivit căreia termenele pentru inițierea unei acțiuni în tăgada paternității erau mai puțin necesare pentru soții decât pentru soți, deoarece interesele mamei coincid, de obicei, cu cele ale copilului, acestea încredințându-i-se copilul în cele mai multe cazuri de divorț sau separare. Normele în vigoare fuseseră modificate de Parlamentul danez în 1982, deoarece se considerase că raționamentul care stătuse la baza legii din 1960 nu mai era în concordanță cu evoluția societății; nu se putea deduce din acest lucru că modul în care situația fusese evaluată în urmă cu 22 de ani nu era justificat.

### **Kroon și alții împotriva Țărilor de Jos**

27 octombrie 1994

Cauza privea refuzul autorităților de a-l recunoaște pe partenerul reclamantei ca tată al copilului ei. Reclamanta nu mai avusese niciun contact cu soțul ei timp de mai mulți ani, dar divorțul nu fusese pronunțat decât la un an după nașterea fiului ei, astfel încât copilul fusese înregistrat ca fiu al soțului ei.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, menționând că noțiunea de „viață de familie” nu se referea exclusiv la relații bazate pe căsătorie și putea include și alte „legături de familie”. În cazul în care a fost stabilită existența unei legături de familie cu un copil, statul trebuie să acționeze într-un mod care să permită acelei legături să se dezvolte și trebuie să stabilească garanții juridice care să facă posibilă, încă de la naștere sau cât mai curând posibil după aceea, integrarea copilului în familia sa.

### **X, Y și Z împotriva Regatului Unit (nr. 21830/93)**

22 aprilie 1997

Reclamantul X, persoană transgen trecută de la sexul feminin la cel masculin, trăia într-o uniune permanentă și stabilă cu Y, cea de-a doua reclamantă. Cea de-a treia reclamantă, Z, fusese născută de cea de-a doua reclamantă în urma inseminării artificiale de la un donator. Reclamantii se plâneau că rolul lui X ca tată al lui Z nu era recunoscut și că situația lor constituia o discriminare.

Curtea, considerând că între cei trei reclamanți erau legături familiale *de facto*, a hotărât că art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție era aplicabil în acest caz. A mai hotărât că, în speță, **nu a fost încălcat art. 8** din Convenție: dat fiind că transexualitatea ridica probleme complexe științifice, legale, morale și sociale, în privința cărora nu exista o abordare generală comună în rândul statelor contractante, opinia Curții a fost că art. 8 nu putea, în acest context, să fie înțeles ca implicând o obligație pentru statul pârât de a recunoaște formal ca tată al unui copil o persoană care nu este tatăl biologic. Prin urmare, faptul că legislația Regatului Unit nu permitea recunoaștere juridică specială a relației dintre X și Z nu constituise o nerespectare a vieții de familie în sensul acelei dispoziții.

### **Mikulić împotriva Croatiei**

7 februarie 2002

Cauza privea un copil născut în afara căsătoriei care, împreună cu mama sa, formulase o acțiune în stabilirea paternității. Reclamanta se plâneau că legislația croată nu obliga bărbații împotriva cărora se declanșa o acțiune în stabilirea paternității să se conformeze dispozițiilor instanțelor de a se supune unor teste ADN, precum și că incapacitatea instanțelor interne de a soluționa acțiunea în stabilirea paternității îi cauzase incertitudine cu privire la identitatea persoanei sale. De asemenea, se plâneau de durata acțiunii și de lipsa unei căi de atac efective pentru accelerarea procedurii.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A observat, în special, că, la soluționarea unei cereri



pentru stabilirea paternității, instanțele aveau obligația să țină seama de principiul fundamental al interesului copilului. În speță, Curtea a constatat că procedura existentă nu păstrase un echilibru just între dreptul reclamantei la eliminarea, fără întârzieri nejustificate, a incertitudinii referitoare la identitatea persoanei sale și dreptul prezumtivului tată de a nu se supune testelor ADN. În consecință, ineficiența instanțelor a lăsat-o pe reclamantă într-o stare de incertitudine îndelungată în legătură cu identitatea sa personală. Curtea a hotărât, de asemenea, că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil într-un termen rezonabil) și că **a fost încălcat art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție.

### **Mizzi împotriva Maltei**

12 ianuarie 2006

În 1966, soția reclamantului rămânea însărcinată. În anul următor, cei doi divorțau. Conform legislației malteze, reclamantul fusese considerat automat tatăl copilului născut între timp și înregistrat ca fiind tatăl său biologic. În urma unui test ADN care, conform reclamantului, a stabilit că nu era el tatăl copilului, acesta încercase să introducă o acțiune civilă în tăgada paternității copilului, însă fără succes. Reclamantul se plângea de refuzul accesului la o instanță și că prezumția incontestabilă de paternitate aplicată în cazul său constituia o ingerință disproporționată în dreptul lui la respectarea vieții private și de familie. Acesta se plângea, de asemenea, că suferise o discriminare, deoarece alte părți care aveau un interes în stabilirea paternității în cauză nu fuseseră supuse aceluiași condiții și termene stricte.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, constatând că imposibilitatea practică a reclamantului de a nega paternitatea din ziua în care se născuse copilul până în prezent îi subminase, în esență, dreptul de acces la o instanță. A mai hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, având în vedere că nu fusese păstrat un just echilibru între interesul general al apărării securității juridice a relațiilor de familie și dreptul reclamantului la revizuirea prezumției juridice de paternitate sale în contextul probelor biologice. În cele din urmă, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 6 și art. 8** din Convenție: observând că, la introducerea unei acțiuni pentru tăgada paternității, reclamantului i se impuseseră termene care nu se aplicau altor „părți interesate”, Curtea a constatat că aplicarea rigidă a termenelor și refuzul Curții Constituționale malteze de a permite o excepție îl privaseră pe reclamant de exercitarea drepturilor lui garantate de art. 6 și art. 8, de care, dimpotrivă, se bucurau și se bucură încă celelalte părți interesate.

### **Chavdarov împotriva Bulgariei**

21 noiembrie 2010

Această cauză privea imposibilitatea pentru un bărbat de a obține recunoașterea paternității a trei copii născuți din relația lui cu o femeie căsătorită, în timpul în care aceștia locuiau împreună.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că echilibrul just dintre interesul societății și cel al persoanelor implicate nu fusese încălcat în speță. Curtea a observat că autoritățile nu erau răspunzătoare pentru lipsa de acțiune a reclamantului care nu se prevalase de posibilitățile disponibile în dreptul intern pentru a-și stabili legătura paternă cu copiii lui sau pentru a depăși dezavantajele de ordin practic ridicate de absența acestei legături. Respectarea intereselor legitime ale copiilor fusese, de asemenea, asigurată de legislația internă.

### **Krušković împotriva Croației**

21 iunie 2011

Reclamantul se plângea că i se refuzase dreptul de a fi înregistrat ca tată al copilului său biologic născut în afara căsătoriei. Pentru că suferea de dereglări de personalitate din cauza consumului de droguri pe termen lung, acesta își pierduse capacitatea juridică în urma recomandării unui psihiatru.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că statul croat, ignorând faptul că reclamantul susținea că el era tatăl biologic al copilului, nu își îndeplinise obligația pozitivă de a garanta dreptul acestuia la respectarea vieții private și de familie. Curtea a observat, în special, că în cei doi ani și jumătate de la din momentul când reclamantul depusese cererea la registratură și inițierea procedurii în fața instanțelor naționale pentru stabilirea paternității, acesta se aflase într-un vid juridic; cererea sa fusese ignorată fără vreun motiv aparent. Curtea nu putea accepta că acest lucru era în interesul superior al tatălui, care avea un interes vital să stabilească adevărul biologic despre un aspect important al vieții lui private, și nici al copilului, care avea un interes la fel de mare să fie informat cu privire la identitatea sa personală.

### **Ahrens împotriva Germaniei și Kautzor împotriva Germaniei**

22 martie 2012

Aceste cauze priveau refuzul instanțelor germane de a permite ca doi bărbați să conteste paternitatea unui alt bărbat cu privire la fiica biologică a primului reclamant, în prima cauză, și cu privire la presupusa fiică biologică a celui de-al doilea reclamant, în cea de-a doua cauză.

În ambele cazuri, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A considerat că deciziile instanțelor germane de respingere a cererilor reclamantilor de stabilire legală a paternității lor constituieră o ingerință în dreptul lor la respectarea vieții private. În același timp, Curtea a constat că deciziile respective nu constituieră o ingerință în viața lor de familie în sensul art. 8 din Convenție, întrucât nu existase niciodată o relație personală apropiată între reclamanti și respectivii copii. Curtea a mai hotărât că **nu a fost încălcat art. 8 coroborat cu art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, constatând că decizia de a da prioritate relației de familie existente între copil și părinții legali față de relația cu tatăl biologic nu depășea, în ceea ce privește statutul juridic, marja de apreciere a statului.

### **Ostace împotriva României**

25 februarie 2014

Cauza privea incapacitatea reclamantului de a obține revizuirea unei hotărâri de stabilire a paternității, în pofida unei expertize medico-legale extrajudiciare care dovedea contrariul. Cererea fusese respinsă pe motiv că documentul în cauză nu exista la momentul procedurii inițiale.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A observat, în special, că reclamantul nu avusese nicio posibilitate să conteste stabilirea paternității prin hotărâre judecătorească în temeiul dreptului intern aplicabil. Deși Curtea era pregătită să admită că această imposibilitate de a contesta putea fi explicată prin interesul legitim de a garanta siguranța publică și stabilitatea relațiilor de familie și de a proteja interesele copilului, a considerat totuși că, declarând cererea de redeschidere a procesului de paternitate inadmisibilă, deși toate părțile păreau să dorească să se stabilească adevărul cu privire la descendența copilului, autoritățile nu păstrasera un just echilibru între interesele aflate în joc.

### **Menesson și alții împotriva Franței și Labassee împotriva Franței**

26 iunie 2014

Cauzele priveau refuzul recunoașterii legale în Franța a unor legături de filiație stabilite legal în Statele Unite ale Americii între copii născuți în urma unui tratament în vederea maternității de substituție și cuplurile care urmaseră acel tratament. Reclamantii se plâneau în special de faptul că, în detrimentul interesului superior al copilului, nu putuseră obține în Franța recunoașterea legăturii de filiație care fusese stabilită legal în străinătate.

Curtea a hotărât în ambele cauze că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în ceea ce privește dreptul reclamantilor la respectarea vieții de familie. De asemenea, Curtea a hotărât în ambele cauze că **a fost încălcat art. 8** în ceea ce privește dreptul copiilor la respectarea vieții lor private. Curtea

a observat, în special, că autoritățile franceze, deși erau la curent cu faptul că respectivii copii fuseseră identificați în Statele Unite ale Americii ca fiind copiii cuplului Mennesson, respectiv ai cuplului Labassee, le refuzaseră totuși acest statut în temeiul legislației franceze. A considerat că această contradicție prejudicia identitatea copiilor în societatea franceză. Curtea a mai observat că jurisprudența excludea complet stabilirea unei legături juridice între copiii născuți în urma unui tratament în vederea maternității de substituție – legal – efectuat în străinătate și tatăl lor biologic. Acest fapt depășea larga marjă de apreciere lăsată statelor în sfera deciziilor privind maternitatea de substituție.

A se vedea, de asemenea: **Foulon și Bouvet împotriva Franței**, hotărârea din 21 iulie 2016; **Laborie împotriva Franței**, hotărârea din 19 ianuarie 2017.

#### **D. și alții împotriva Belgiei (nr. 29176/13)**

8 iulie 2014 (decizie – parțial scoasă de pe rol; parțial inadmisibilă)

Cauza privea refuzul inițial al autorităților belgiene de a autoriza intrarea pe teritoriul Belgiei a unui copil născut în Ucraina în urma unei sarcini de substituție, la care recurseseră reclamantii, doi resortisanți belgieni. Reclamantii invocau, în special, art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) și art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție.

Având în vedere evoluția cauzei de la data introducerii cererii, respectiv acordarea unui permis de liberă trecere (*laissez-passer*) pentru copil și sosirea acestuia în Belgia, unde a rămas să locuiască cu reclamantii, Curtea a considerat soluționat acest aspect al litigiului și a radiat de pe rol capătul de cerere referitor la refuzul autorităților belgiene de a elibera documente de călătorie pentru copil. Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** pentru celelalte capete de cerere. Deși refuzul autorităților, menținut până în momentul în care reclamantii au depus probe suficiente pentru a permite confirmarea legăturii de familie cu copilul, avusese ca efect separarea efectivă a copilului de reclamantii și constituise o ingerință în dreptul lor la respectarea vieții de familie, Belgia acționase în limitele largii sale puteri discreționare („marjă extinsă de apreciere”) la soluționarea unor astfel de chestiuni. De asemenea, Curtea a considerat că nu exista niciun motiv pentru a concluziona că respectivul copil fusese supus unui tratament contrar art. 3 din Convenție în perioada separării sale de reclamantii.

#### **Mandet împotriva Franței**

14 ianuarie 2016

Această cauză privea anularea recunoașterii formale a paternității făcută de soțul mamei la cererea tatălui biologic al copilului. Reclamantii – mama, soțul acesteia și copilul – se plângeau de anularea recunoașterii paternității și de anularea legitimării copilului. În special, considerau că aceste măsuri fuseseră disproporționate, având în vedere interesul superior al copilului care, după cum susțineau aceștia, necesita ca relația legală de filiație, stabilită de mai mulți ani, să fie menținută și ca stabilitatea sa emoțională să fie păstrată.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A observat, în special, că motivarea din deciziile instanțelor franceze arăta că interesul superior al copilului fusese plasat în mod corespunzător în centrul considerațiilor lor. Abordând astfel cauza, instanțele constataseră că, deși copilul considera că soțul mamei era tatăl lui, interesul său era, în primul rând, acela de a afla adevărul despre originile sale. Aceste decizii nu constituiau favorizarea necorespunzătoare a intereselor tatălui biologic față de cele ale copilului, ci susținerea faptului că interesele copilului și cele ale tatălui biologic se suprapuneau în parte. De asemenea, a trebuit să se observe faptul că, conferind responsabilitatea parentală mamei, deciziile instanțelor franceze nu împiedicaseră copilul să continue să trăiască în cadrul familiei Mandet, conform dorinței acestuia.

### **L.D. si P.K. împotriva Bulgariei (nr. 7949/11)**

8 decembrie 2016

Această cauză privea imposibilitatea pentru reclamanți, care susțineau că sunt tați biologici ai unor copii născuți în afara căsătoriei, de a contesta declarațiile de paternitate făcute de alți doi bărbați și de a obține stabilirea propriei paternități.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat, în special, că dreptul la respectarea vieții private a reclamanților fusese încălcat datorită imposibilității în care se aflaseră aceștia, în temeiul dreptului intern, de a stabili paternitatea lor biologică doar pentru că alți bărbați recunoscuseră deja copiii, fără a fi luate în considerare circumstanțele specifice ale fiecărui caz și situațiile diferiților protagoniști (copilul, mama, tatăl legal și tatăl biologic prezumat).

### **Mifsud împotriva Maltei**

29 ianuarie 2019

Reclamantul<sup>5</sup> se plângea de faptul că o instanță a dispus efectuarea unui test ADN în cadrul unei acțiuni de contestare a paternității.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că instanțele interne păstraseră un just echilibru între drepturile reclamantului și cele ale femeii care susținea că acesta era tatăl ei. În special, instanțele examinaseră obiecțiile reclamantului cu privire la susținerea testului în fața unei instanțe civile în primă instanță și la două niveluri de jurisdicție constituțională, pronunțându-se în cele din urmă împotriva acestuia și dispunând ca procedura să aibă loc.

### **Aviz consultativ privind recunoașterea în dreptul intern a unei legături legale de filiație între un copil născut în străinătate prin intermediul unei maternități de substituție și mama beneficiară, solicitat de Curtea de Casatie din Franța (Cererea nr. P16-2018-001)**

10 aprilie 2019 (Marea Cameră)

Cauza privea posibilitatea recunoașterii în dreptul intern a unei legături legale de filiație între un copil născut în străinătate prin intermediul unui contract având ca obiect maternitatea de substituție gestațională și mama beneficiară, desemnată în certificatul de naștere legal întocmit în străinătate ca „mamă legală”, în situația în care copilul a fost conceput cu ovule de la o terță donatoare și relația de filiație cu tatăl beneficiar a fost recunoscută în dreptul intern.

Curtea a hotărât că statele nu au obligația de a transcrie certificatul de naștere al unui copil născut în străinătate în urma unei maternități de substituție cu scopul de a stabili legătura legală de filiație cu mama beneficiară, întrucât adopția ar putea servi, de asemenea, ca mijloc de a recunoaște acea legătură.

A hotărât în special că, în situația în care un copil a fost născut în străinătate în urma unui contract având ca obiect maternitatea de substituție gestațională și a fost conceput utilizându-se gameții de la tatăl beneficiar și o terță donatoare, iar legătura de filiație cu tatăl beneficiar a fost recunoscută în dreptul intern,

1. dreptul la respectarea vieții private al copilului, în sensul art. 8 din Convenție, impune ca dreptul intern să prevadă posibilitatea recunoașterii unei legături legale de filiație cu mama beneficiară, desemnată în certificatul de naștere legal întocmit în străinătate ca fiind „mamă legală”;

2. dreptul la respectarea vieții private al copilului nu impune ca recunoașterea să fie făcută prin transcrierea în registrul de stare civilă a mențiunilor certificatului de naștere legal întocmit în străinătate; aceasta poate fi realizată pe o altă cale, cum ar fi adopția copilului de către mama beneficiară.

<sup>5</sup>. Acesta a decedat în decembrie 2017, iar cererea a fost continuată de văduva sa.

### **C si E împotriva Franței (nr. 1462/18 si 17348/18)**

19 noiembrie 2019 (decizia Comitetului privind admisibilitatea)

Cauza privea refuzul autorităților franceze de a transcrie în registrul francez de stare civilă mențiunile complete din certificatele de naștere ale unor copii născuți în străinătate prin intermediul unui contract având ca obiect maternitatea de substituție gestațională și concepuți utilizând gameții de la tatăl beneficiar și o terță donatoare, certificatele de naștere indicând-o pe mama beneficiară drept mamă legală.

Curtea a declarat cele două cereri **inadmisibile** ca fiind vădit nefondate. A considerat în special că refuzul autorităților franceze nu era disproporționat, întrucât legislația națională permitea posibilitatea recunoașterii legăturii de filiație dintre copiii reclamânți și mama beneficiară pe calea adopției copilului celui alt soț. Curtea a reținut că timpul mediu de așteptare pentru o decizie era de doar 4,1 luni în cazul unei adopții cu efecte depline și 4,7 luni în cazul unei adopții cu efecte restrânse.

### **D împotriva Franței (nr. 11288/18)**

16 iulie 2020

Cauza privea refuzul de a transcrie în registrul francez de stare civilă mențiunile din certificatul de naștere al unui copil născut în străinătate printr-un contract având ca obiect maternitatea de substituție gestațională în măsura în care certificatul o desemna ca mamă pe mama beneficiară, care era și mama genetică a copilului. Copilul, cel de-al treilea reclamant în cauză, fusese născut în Ucraina, în 2012. Certificatul de naștere, emis în Kiev, o menționa pe prima reclamantă ca mamă și pe cel de-al doilea reclamant ca tată, fără a o menționa pe femeia care născuse copilul. Primii doi reclamânți, soț și soție, și copilul se plâneau de încălcarea dreptului copilului la respectarea vieții private și de discriminare pe motivul „nașterii” în exercitarea acestui drept.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții de familie) din Convenție, constatând că, prin refuzul de a transcrie mențiunile din certificatul de naștere ucrainean al celui de-al treilea reclamant în registrul francez de nașteri, în măsura în care certificatul o desemna pe prima reclamantă ca mamă a copilului, Franța nu își depășise marja de apreciere în circumstanțele speței. De asemenea, a hotărât că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție **coroborat cu art. 8**, acceptând că diferența de tratament de care s-au plâns reclamânții cu privire la mijloacele de recunoaștere a relației legale dintre acești copii și mama lor genetică aveau o justificare obiectivă și rezonabilă. În hotărârea sa, Curtea a observat, în special, că se pronunțase anterior asupra problemei relației de filiație legale dintre un copil și tatăl beneficiar, în cazul în care cel din urmă era tatăl biologic, în hotărârile *Menesson* și *Labassee* (a se vedea supra). Potrivit jurisprudenței sale, existența unei legături genetice nu însemna că dreptul copilului la respectarea vieții sale private impunea ca relația legală cu tatăl beneficiar să fie stabilită exact prin transcrierea mențiunilor certificatului de naștere emis în străinătate. Curtea nu a găsit niciun motiv în circumstanțele prezentei cauze pentru a lua o decizie diferită privind recunoașterea relației legale cu mama beneficiară, care era mama genetică a copilului. De asemenea, Curtea a făcut trimitere la constatarea sa din avizul consultativ nr. P16-2018-001 (a se vedea supra) potrivit căreia adopția produce efecte similare înregistrării detaliilor nașterii în străinătate în ceea ce privește recunoașterea relației legale între copil și mama beneficiară.

### **Koychev împotriva Bulgariei**

13 octombrie 2020

În această cauză, reclamantul pretindea că este tatăl biologic al unui copil născut în afara căsătoriei și se plângea de faptul că acțiunea sa de recunoaștere a paternității fusese respinsă pe motiv că copilul fusese recunoscut de un alt bărbat, noul soț al mamei. Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, în ceea ce-l privește pe reclamant. A observat în special faptul că reclamantul încercase fără succes să fie recunoscut ca tată biologic al copilului, în special prin depunerea unei declarații notariale de recunoaștere a paternității,

prin inițierea mai multor proceduri judiciare și prin contactarea parchetului și a serviciilor de asistență socială. Curtea a constatat că, deși instanțele și autoritățile interne prezentaseră, în deciziile lor, anumite motive care, în opinia lor, justificau refuzul de a-i permite să își stabilească paternitatea, procesul decizional prin care se ajunsese la aceste decizii nu garantase protecția necesară a intereselor reclamantului și nu permisesse o evaluare detaliată a faptelor sau o punere în balanță a diferitelor interese aflate în joc. În pofida marjei largi de apreciere de care se bucură statul în astfel de chestiuni, dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private nu fusese respectat.

A se vedea, de asemenea, hotărârile recente:

**Doktorov împotriva Bulgariei**, hotărârea din 5 aprilie 2018, care privea plângerea reclamantului despre faptul că îi fusese imposibil să conteste paternitatea unui copil născut în timpul căsătoriei sale cu mama acestuia, în care Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție.

**Fröhlich împotriva Germaniei**, hotărârea din 26 iulie 2018, care privea convingerea reclamantului că el era tatăl biologic al unei fetițe născute în 2006 și procedurile judiciare interne aferente, în care Curtea a hotărât că nu a fost încălcat art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție.

### **Valdís Fjölnisdóttir și alții împotriva Islandei**

18 mai 2021

Cauza privea nerecunoașterea unei legături de filiație între primele două reclamante și cel de-al treilea reclamant, care a fost născut prin intermediul unei mame surrogat în Statele Unite. Prima și cea de-a doua reclamantă erau părinții adoptivi ai celui de-al treilea reclamant, dar niciuna dintre ele nu avea o legătură biologică cu copilul. Acestea nu fuseseră recunoscute ca părinți legali ai copilului în Islanda, unde maternitatea de substituție este ilegală. Reclamantele se plâneau, în special, că refuzul autorităților de a o înregistra pe prima reclamantă și pe cea de-a doua reclamantă drept părinți ai celui de-al treilea reclamant constituise o ingerință în drepturile lor.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții de familie) din Convenție. A considerat, în special, că, în pofida lipsei unei legături biologice între reclamanți, a existat „viață de familie” în relația dintre reclamanți. Cu toate acestea, Curtea a constatat că decizia de a nu le recunoaște pe primele două reclamante ca părinți ai copilului a avut un temei suficient în dreptul intern și, luând act de eforturile depuse de autorități pentru a menține această „viață de familie”, a decis, în cele din urmă, că Islanda a acționat în limitele puterii sale discreționare în speță.

### **C.E. și alții împotriva Franței (nr. 29775/18 și 29693/19)**

24 martie 2022<sup>6</sup>

Hotărârea privea două cauze. Cea dintâi se referea la respingerea de către instanțele naționale a unei cereri pentru adopția cu efecte depline a unui copil, cerere formulată de fostul partener al mamei copilului. Cea de-a doua se referea la refuzul instanțelor naționale de a elibera un act notarial care să recunoască o legătură legală de filiație, pe baza posesiei de stat (*possession d'état*), între un copil și fostul partener al mamei biologice.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A subliniat în special, că existau în Franța instrumente juridice care permiteau recunoașterea relației dintre un copil și un adult. De exemplu, mama biologică a copilului putea obține o hotărâre judecătorească de exercitare a răspunderii părintești în comun cu partenerul ei sau cu fostul partener. Cu toate că o astfel de hotărâre nu implica stabilirea unei relații juridice părinte-copil, aceasta permitea totuși partenerului sau fostului partener să exercite anumite drepturi și obligații asociate cu calitatea de părinte și, prin urmare, reprezenta un anumit grad de recunoaștere juridică a relației.

<sup>6</sup>. Hotărârea va rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 (hotărâri definitive) din [Convenția europeană a drepturilor omului](#).

În primul rând, după ce a constatat că, de la separarea cuplurilor și în pofida lipsei de recunoaștere juridică a unei relații între copiii și adulții respectivi, persoanele în cauză avuseseră o viață de familie comparabilă cu cea a majorității familiilor după separarea părinților, Curtea a considerat că nu se produsese nicio încălcare a dreptului la respectarea vieții de familie. Aceasta a concluzionat, de asemenea, că, având în vedere marja de apreciere lăsată statului pârât – care, într-adevăr, era mai restrânsă în ceea ce privește interesul superior al copiilor – Franța nu își încălcase obligația de a garanta respectarea efectivă a vieții private a persoanelor în cauză.

## Autoritatea părintească, încredințarea copilului și dreptul de vizită

---

### **Hoffmann împotriva Austriei**

23 iunie 1993

Cauza privea retragerea drepturilor părintești ale reclamantei după divorțul de tatăl celor doi copii ai lor, pentru că aceasta era adeptă a cultului Martorii lui Iehova.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) **coroborat cu art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, constatând că retragerea autorității părintești se bazase pe o diferență derivată în mod esențial din considerații religioase.

### **Salgueiro da Silva Mouta împotriva Portugaliei**

21 decembrie 1999

Reclamantul – un homosexual care trăia cu un alt bărbat – fusese împiedicat de fosta lui soție să își viziteze fiica, cu încălcarea acordului încheiat la momentul divorțului lor. Acesta se plângea de o ingerință nejustificată în exercitarea dreptului său la respectarea vieții private și de familie, astfel cum este garantat la art. 8 din Convenție, și de discriminare contrară art. 14 din Convenție. Mai susținea că fusese obligat, contrar art. 8, de către instanța de apel să își ascundă orientarea homosexuală când își vedea fiica.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Decizia instanțelor portugheze se bazase în mare măsură pe faptul că reclamantul era homosexual și că respectivul „copil ar trebui să trăiască într-o familie tradițională portugheză”. Curtea a considerat că această distincție, bazată pe considerente legate de orientarea sexuală, nu era acceptabilă în temeiul Convenției.

### **Palau-Martinez împotriva Franței**

16 decembrie 2003

Reclamanta, adeptă a cultului Martorii lui Iehova, susținea, în special, că stabilirea reședinței pentru cei doi copii la tatăl lor reprezentase o ingerință în viața ei privată și de familie și era discriminatorie.

În absența unei relații rezonabile de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Curtea a observat, în special, că la momentul în care curtea de apel dispusese ca cei doi copii să locuiască cu tatăl lor, aceștia locuiseră cu mama lor timp de aproape trei ani și jumătate. Mai mult, examinând condițiile în care reclamanta și fostul său soț își crescuseră copiii, curtea de apel îi tratase pe părinți diferit pe baza religiei reclamantei, având în vedere o analiză severă a principiilor de educație care ar fi impuse de această religie. Curtea a constatat că, prin acest demers, instanța de apel se pronunțase pe baza unor considerații generale, fără a stabili o legătură între condițiile de viață ale copiilor cu mama lor și interesele lor reale. Deși relevant, acest raționament nu era suficient.

### Zaunegger împotriva Germaniei

3 decembrie 2009

Reclamantul, tatăl unei fiice născută în afara căsătoriei, se plângea de faptul că, spre deosebire de părinții divorțați, legislația germană nu îi dădea oportunitatea de a exercita autoritatea părintească în comun fără consimțământul mamei.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că nu exista un raport rezonabil de proporționalitate între regula de principiu care interzice instanțelor să revină asupra atribuirii inițiale a autorității părintești exclusive către mamă și scopul urmărit, adică protejarea interesului superior al unui copil născut în afara căsătoriei. Curtea a considerat, în special, că puteau exista motive serioase pentru a-i refuza tatălui unui copil născut în afara căsătoriei exercițiul autorității părintești, de exemplu, dacă lipsa de comunicare între părinți risca să prejudicieze bunăstarea copilului. Aceste considerații nu erau aplicabile în cauza de față, întrucât reclamantul continuase să aibă grijă de copil în mod regulat.

### P.V. împotriva Spaniei (nr. 35159/09)

30 noiembrie 2010

Cauza privea o persoană transsexuală, trecută de la sexul masculin la feminin care, anterior schimbării sexului, avusese un fiu împreună cu soția lui în 1998. Cuplul se despărțise în 2002, iar reclamanta se plângea de restricțiile impuse de instanță cu privire la modalitățile de contact cu fiul său, pe motiv că instabilitatea emoțională a acesteia, după schimbarea de sex, prezenta un risc de perturbare a copilului, pe atunci în vârstă de șase ani.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) **coroborat cu art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție. A reținut că restrângerea dreptului de vizită nu fusese rezultatul discriminării pe motivul transsexualității reclamantei. Motivul decisiv al restrângerii impuse de instanțele spaniole, având în vedere instabilitatea emoțională temporară a reclamantei, îl constituise bunăstarea copilului. Prin urmare, acestea luaseră măsuri progresive, care să permită copilului să se obișnuiască treptat cu schimbarea de sex a tatălui său.

### Anayo împotriva Germaniei

21 decembrie 2010

Cauza privea refuzul instanțelor germane de a-i permite reclamantului să își vadă copiii biologici, gemeni, cu care nu locuise niciodată.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat, în special, că autoritățile nu examinaseră aspectul dacă o relație între gemeni și reclamant ar fi fost în interesul copiilor.

### Schneider împotriva Germaniei

15 septembrie 2011

Cauza privea refuzul instanțelor germane de a-i permite reclamantului să aibă contact cu un băiat despre care acesta susținea că era fiul lui biologic. Tatăl legitim al copilului era căsătorit cu mama acestuia.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat că faptul că nu exista o „viață de familie” – nu fusese stabilit că reclamantul era într-adevăr tatăl biologic al copilului și nu existase niciodată o relație personală apropiată între ei – nu putea fi reținut împotriva reclamantului. Clarificarea aspectului dacă acesta avea drept de vizită sau la informații despre copil, chiar și în absența unei vieți de familie, privea o parte semnificativă a identității acestuia și, prin urmare, a vieții sale private.

### Diamante si Pelliccioni împotriva San Marino

27 septembrie 2011

Această cauză privea procedura pentru acordarea autorității părintești și de încredințare a unui copil a cărui mamă era italiancă și al cărui tată era cetățean al statului San Marino.



Reclamantele, mama și copilul, se plâneau, în special, de o decizie prin care se dispuseseră înapoierea fetei în San Marino pentru a locui cu tatăl său și pentru a merge la școală acolo. Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. În general, instanțele interne desfășuraseră procedurile cu diligența necesară; măsura în cauză a urmărit scopul legitim de a proteja drepturile și libertățile copilului și ale părinților săi; interesul superior al copilului și situația particulară a familiei au fost luate în considerare; și o schimbare a deciziei de încredințare era avută în vedere, în caz că ar fi fost necesară.

### **Lyubenova împotriva Bulgariei**

18 octombrie 2011

Cauza privea dreptul unei mame la încredințarea copilului pe care îl lăsase temporar în grija socrilor ei. Reclamanta se plâneau în special, de refuzul instanțelor interne de a dispune ca socrii ei să îi înapoieze fiul și susținea că autoritățile nu luaseră măsurile necesare pentru a-i facilita reuniunea cu fiul său minor.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat articolul 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că autoritățile bulgare nu își îndepliniseră obligația pozitivă de a lua măsurile necesare pentru a proteja viața de familie a reclamantei și a fiului acesteia.

### **Cengiz Kılıç împotriva Turciei**

6 decembrie 2011

Această cauză privea imposibilitatea unui tată de a-și exercita dreptul de a-și vizita fiul în timpul procedurilor de divorț. Reclamantul se plâneau, în special, că autoritățile naționale nu luaseră măsurile necesare pentru a-i permite să mențină relația cu fiul lui și nu înlăturaseră obstacolele din calea exercitării dreptului său de vizită, în ciuda deciziilor instanțelor prin care i se dăduse acest drept. Acesta se mai plâneau de durata lungă a celor două proceduri de divorț și de lipsa unei căi de atac efective care să permită examinarea cauzei lui într-un termen rezonabil.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că, neluând toate măsurile practice pe care putea în mod rezonabil să le ia în circumstanțele cauzei, statul turc nu își îndeplinise obligațiile care rezultau din art. 8. Curtea a observat în special în speță că sistemul juridic național nu prevedea medierea civilă, o opțiune care ar fi fost dezirabilă ca mijloc de promovare a cooperării între toate persoanele implicate. În această privință, Curtea a făcut referire la Recomandarea nr. R (98) 1 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei privind medierea familială<sup>7</sup>, în care se afirmă că recurgerea la medierea familială ar putea „să îmbunătățească comunicarea între membrii familiei, să reducă proporțiile conflictului între părțile aflate în litigiu, să conducă la o soluționare amiabilă, să asigure continuitatea contactelor personale între părinți și copii și să contribuie la reducerea costurilor sociale și economice produse de separare și divorț, atât pentru părți, cât și pentru state”. Curtea a mai hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil într-un termen rezonabil) din Convenție, constatând că, având în vedere miza în aceste procese, adică divorțul părinților și consecințele acestuia pentru relația reclamantului cu fiul său, durata lungă a celor două procese nu putea fi considerată rezonabilă. În cele din urmă, observând că sistemul juridic din Turcia nu dădea părților aflate într-un litigiu posibilitatea să se plângă de lungimea excesivă a unui proces, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) **coroborat cu art. 6 § 1** din Convenție.

A se vedea, de asemenea: **Polidario împotriva Elvetiei**, hotărâre din 30 iulie 2013.

<sup>7</sup> Recomandarea nr. R (98) 1 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind medierea familială, adoptată de Comitetul de Miniștri la 21 ianuarie 1998, în cadrul celei de-a 616-a întâlniri a delegațiilor miniștrilor.

### Kopf si Liberda împotriva Austriei

17 ianuarie 2012

Din decembrie 1997 până în octombrie 2001, reclamantul, un cuplu căsătorit, avuseseră în plasament un băiat născut în 1995. După ce copilul fusese reîncredințat mamei lui biologice, reclamantilor le fusese refuzat dreptul de a mai avea acces la el, precum și dreptul de vizită. Reclamantul se plângea în special că instanțele austriece se pronunțaseră – după un proces care durase 3 ani și 6 luni – că nu mai era în interesul superior al copilului să li se acorde dreptul de vizită.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat că, deși instanțele austriece, la data la care au luat deciziile, păstrasera un just echilibru între interesele concurente ale copilului și ale foștilor lui părinți de plasament, acestea totuși nu examinaseră suficient de rapid cererea reclamantilor de a li se permite să îl viziteze pe copil.

### Santos Nunes împotriva Portugaliei

22 mai 2012

Reclamantul se plângea de lipsa de acțiune și de diligență a autorităților portugheze și de durata excesivă a procedurii de punere în aplicare a unei decizii prin care i se acorda încredințarea fiicei sale. Mama plasase copilul în îngrijirea unui cuplu care a refuzat să îl predea.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat, în special, că situația neobișnuită cu care se confruntau autoritățile în acest caz, care nu era doar un litigiu între părinții biologici sau cu statul, nu le dispensa pe acestea de depunerea celor mai mari eforturi pentru a asigura punerea în aplicare a deciziei de încredințare a copilului către reclamant.

### Vojnity împotriva Ungariei

12 februarie 2013

Cauza privea suprimarea totală a dreptului de vizită al unui tată pe motivul că convingerile sale religioase dăunau educației fiului său. Reclamantul se plângea, în special, că refuzarea dreptului de vizită fusese întemeiată pe convingerile sale religioase și că fusese tratat diferit de alte persoane care doreau să obțină dreptul de vizită în urma divorțului sau separării.

Curtea a hotărât că a fost încălcat **art. 14** (interzicerea discriminării) **coroborat cu art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat că instanțele din Ungaria nu dovediseră că era în interesul superior al copilului să fie întrerupte toate legăturile cu tatăl lui, care fusese, prin urmare, discriminat în exercitarea dreptului său la respectarea vieții de familie. Într-adevăr, nu existase nicio circumstanță excepțională care să justifice luarea unei măsuri atât de radicale precum întreruperea oricărei forme de contact și viață de familie între reclamant și fiul lui.

### Kuppinger (nr. 2) împotriva Germaniei

15 ianuarie 2015

Reclamantul, tatălui unui copil născut în afara căsătoriei, se plângea, în special, de durata și lipsa de eficiență a procedurii inițiate pentru punerea în executare a unor decizii ale instanțelor prin care i se acorda dreptul de a-l vizita pe fiul său.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în ceea ce privește executarea încheierii din mai 2010 prin care i se acorda reclamantului dreptul de a-și vedea fiul. A reținut că autoritățile germane nu luaseră măsuri efective pentru executarea deciziei respective. Curtea a mai hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** în ceea ce privește atât executarea încheierii din septembrie 2010 privind supervizarea exercitării dreptului de vizită, cât și procedura privind controlul modalităților dreptului de vizită. În cele din urmă, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) **coroborat cu art. 8** din Convenție constatând, în special, că reclamantul nu dispusese de o cale de atac efectivă în temeiul dreptului german împotriva duratei lungi a procesului care să nu ofere doar reparație financiară,

dar care ar fi putut accelera procedura privind dreptul lui de vizită în fața instanțelor pentru minori.

### **Nazarenko împotriva Rusiei**

16 iulie 2015

Cauza privea excluderea reclamantului din viața fiicei sale atunci când, după ce s-a dovedit că nu era tatăl biologic, paternitatea sa a încetat. Reclamantul se plângea, în special, de pierderea paternității, pretinzând că fusese privat de orice contact cu fiica sa, precum și de posibilitatea să-i apere interesele acesteia în instanță.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat că autoritățile ruse nu oferiseră posibilitatea ca legăturile de familie între reclamant și copil, între care se dezvoltase o legătură emoțională apropiată pe parcursul mai multor ani și se considerau tată și fiică, să fie menținute. Excluderea completă și automată a reclamantului din viața copilului după pierderea paternității, fără nicio posibilitate de a avea în vedere interesul superior al copilului – consecința inflexibilității legislației naționale – constituise deci o nerespectare a vieții lui de familie. Curtea a considerat, în special, că statele ar trebui să fie obligate să examineze în fiecare caz în parte dacă este în interesul superior al copilului să mențină contactul cu o persoană, indiferent dacă există sau nu o relație biologică.

### **Bondavalli împotriva Italiei**

17 noiembrie 2015

Cauza privea imposibilitatea în care se afla reclamantul de a-și exercita în mod complet dreptul de a-l vizita pe fiul său din cauza unor rapoarte negative ale serviciilor sociale din Scandiano, cu care mama avea legături profesionale. Reclamantul se plângea, în special, că serviciile sociale aveau prea multă autonomie în punerea în executare a deciziilor instanței pentru minori din Bologna. Critica, de asemenea, instanța respectivă pentru faptul că nu exercita un control regulat asupra activității serviciilor sociale.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că autoritățile italiene nu făcuseră eforturi corespunzătoare și suficiente pentru a se asigura că reclamantul avea posibilitatea de a-și exercita dreptul său de a-și vizita copilul și îi încălcaseră, astfel, dreptul la respectarea vieții private și de familie. Curtea a notat, în special, că în ciuda mai multor cereri depuse și evaluări prezentate de reclamant, conform cărora acesta nu suferea de probleme psihologice, instanțele naționale continuaseră să încredințeze controlul dreptului său de vizită serviciilor sociale din Scandiano. Mai mult, instanțele naționale nu luaseră nicio măsură corespunzătoare pentru a proteja drepturile reclamantului și pentru a ține cont de interesele lui. Având în vedere consecințele iremediabile ale trecerii timpului pentru relația dintre copil și tatăl său, Curtea a considerat că era de datoria autorităților naționale să reexamineze dreptul de vizită al reclamantului, în timp util, ținând seama de interesul superior al copilului.

### **Kocherov si Sergeyeva împotriva Rusiei**

29 martie 2016

Reclamanții în această cauză – tată și fiică – se plângeau de restrângerea exercițiului autorității părintești a primului reclamant din cauza handicapului acestuia.

Curtea a constatat că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că motivele invocate de instanțele ruse pentru a limita exercitarea autorității părintești de către primul reclamant asupra celei de-a doua reclamante fuseseră insuficiente pentru a justifica ingerința în viața de familie a reclamantilor, care fusese așadar disproporționată în raport cu scopul legitim urmărit.

### **Kacper Nowakowski împotriva Poloniei**

10 ianuarie 2017

Cauza privea dreptul unui tată surdo-mut de a-și vizita fiul, care avea, la rândul lui, o deficiență de auz. Reclamantul se plânga, în special, de respingerea cererii sale de extindere a dreptului de vizitare a fiului său.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că, deși relația tensionată dintre părinți îngreunase în mod evident sarcina instanțelor poloneze atunci când se pronunțaseră asupra dreptului de vizită, acestea ar fi trebuit totuși să ia măsuri pentru a concilia interesele divergente ale părților, ținând seama de faptul că interesul superior al copilului era primordial. În special, instanțele nu examinaseră în mod corespunzător posibilitățile existente în temeiul legislației interne de facilitare a extinderii dreptului de vizită al reclamantului privind fiul său. Mai mult, acestea nu avuseseră în vedere luarea unor măsuri mai adaptate handicapului reclamantului, cum ar fi obținerea unor expertize din partea specialiștilor familiarizați cu problemele cu care se confruntă persoanele cu deficiențe de auz. Într-adevăr, instanțele se bazaseră pe expertize care erau centrate pe bariera de comunicare existentă între tată și fiu, în loc să reflecteze la mijloace posibile de a o depăși.

### **M.K. împotriva Greciei (nr. 51312/16)**

1 februarie 2018

Această cauză privea imposibilitatea în care se afla reclamanta, mamă a doi copii, de a exercita autoritatea părintească pentru unul dintre fiii ei (A.) în ciuda unei decizii a instanțelor din Grecia prin care i se acorda acesteia încredințare permanentă. Fostul său soț locuia în Grecia cu cei doi fii ai lor, în timp ce ea locuia în Franța. Reclamanta se plânga, în special, că autoritățile din Grecia nu se conformaseră hotărârilor în favoarea ei pronunțate de instanțele din Grecia și Franța privind încredințarea fiului său. Mai susținea că acestea refuzaseră să faciliteze întoarcerea copilului în Franța și că nu acționaseră cu privire la plângerile sale împotriva fostului soț pentru răpire de minori.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că autoritățile grecești luaseră măsurile care puteau fi așteptate de la acestea în mod rezonabil pentru a se conforma obligațiilor lor pozitive în temeiul art. 8. Între altele, acestea luaseră în considerare situația generală a familiei, cum se schimbase aceasta în timp și interesul superior al celor doi frați, în special al lui A. Acesta din urmă, care avea la momentul respectiv 13 ani, își exprimase în mod clar în fața autorităților grecești dorința de a rămâne cu fratele și cu tatăl său în Grecia. În acest caz, Curtea a reamintit în special că dorințele exprimate de un copil care avea suficientă înțelegere erau un factor cheie de luat în considerare în orice acțiune judiciară ori administrativă care îl afectează. Dreptul copiilor de a fi ascultați și de a fi implicați în luarea deciziilor în orice procedură privind familia și care îi afectează în primul rând pe ei era, de asemenea, garantat de mai multe instrumente juridice internaționale. În special, art. 13 din Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii prevedea că autoritățile puteau refuza să dispună înapoierea unui copil dacă acesta se împotrivese la înapoierea sa și a atins o vârstă sau o maturitate care face necesar să se țină seama de opinia lui.

### **Bonnaud și Lecoq împotriva Franței**

6 februarie 2018 (decizie privind admisibilitatea)

Cauza privea o cerere de exercitare în comun a autorității părintești, formulată de două femei care formau un cuplu, fiecare dintre ele având câte un copil născut în urma reproducerii asistate medical. Reclamantele pretindeau că refuzul cererii lor de delegare reciprocă a autorității părintești se bazase pe orientarea lor sexuală și constituia o diferență de tratament nejustificată și disproporționată.

Curtea a decis să efectueze o examinare separată a situației reclamantelor înainte și după separarea lor la începutul anului 2012. În ceea ce privește situația reclamantelor înainte de separarea lor, aceasta a considerat că evaluarea făcută de Curtea de apel și

confirmată de Curtea de Casație, conform căreia criteriile pentru delegarea reciprocă a autorității părintești între reclamante nu erau îndeplinite, nu arăta o diferență de tratament bazată pe orientarea lor sexuală. Prin urmare, Curtea a declarat acest capăt de cerere **inadmisibil** ca fiind vădit nefondat. În ceea ce privește situația reclamantelor după separarea lor, Curtea a respins acest capăt de cerere ca fiind prematur.

### **Antkowiak împotriva Poloniei**

22 mai 2018 (decizie privind admisibilitatea)

Această cauză privea litigiul referitor la încredințarea autorității părintești dintre reclamantă, ca potențială părinți adoptivi, și părinții biologici ai copilului. Reclamantă intenționa să adopte un bebeluș de la o femeie care acceptase în timpul sarcinii să-și încredințeze copilul spre adopție. După nașterea copilului, aceasta însă se răzgândise. Litigiul dintre reclamantă și părinții biologici era încă pe rolul instanțelor poloneze. Copilul se afla în îngrijirea reclamantilor încă de la nașterea sa, în 2011. În fața Curții, aceștia se plâneau de decizia instanțelor interne poloneze de a dispune luarea copilului din îngrijirea lor și încredințarea sa părinților biologici.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca vădit nefondată. Deși a recunoscut suferința morală cauzată cuplului reclamant prin decizia internă, Curtea a considerat că instanțele poloneze acționaseră permanent în interesul superior al copilului. Acestea reținuseră în special că, ținând cont de vârsta sa fragedă, nu era prea târziu pentru a da copilului șansa să fie crescut de familia sa biologică și observaseră că era singurul mod de a reglementa situația sa pe termen lung și de a evita alte complicații emoționale în viitor. Curtea a reținut că instanțele ajunseseră la concluzia respectivă după ce au luat în considerare punctul de vedere al tuturor părților implicate, precum și rapoartele divergente de expertiză și declarațiile martorilor, asigurând astfel un echilibru just între interesele opuse într-o cauză atât sensibilă și complexă precum cea în speță.

### **R.I. și alții împotriva României (nr. 57077/16)**

4 decembrie 2018 (hotărârea Comitetului)

Cauza privea o femeie (prima reclamantă) căreia i se acordase încredințarea celor doi copii, însă nu obținuse executarea hotărârilor judecătorești, astfel încât copiii rămăseseră la tatăl lor. Prima reclamantă se plânga, în special, de faptul că autoritățile nu le ajutaseră pe ea și pe copiii săi să obțină executarea hotărârilor de încredințare și nici nu luaseră măsuri eficiente împotriva abuzurilor psihologice exercitate de tată împotriva copiilor.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Admițând că autoritățile se confruntaseră cu o sarcină dificilă având în vedere opoziția tatălui și chiar a copiilor, aceștia aflându-se poate sub influența tatălui, Curtea a considerat că autoritățile nu luaseră în timp util măsuri rezonabile pentru executarea hotărârilor de încredințare a copiilor. A criticat, în special, faptul că autoritățile nu acordaseră atenție disoluției progresive a legăturii dintre prima reclamantă (mama) și copiii săi, și nici comportamentului manipulator al tatălui. Prin urmare, Curtea a constatat că, în ansamblu, reclamantă nu beneficiaseră de o protecție efectivă a drepturilor lor.

### **Zelikha Magomadova împotriva Rusiei**

8 octombrie 2019

Această cauză privea o văduvă căreia socrii îi refuzaseră accesul la cei șase copii ai săi sfidând ordinele judecătorești și decizia autorităților de a-i retrage autoritatea părintească. În 2010, cumnatul reclamantei o separase cu forța de copiii ei. Aceștia rămăseseră la familia soțului său, care, din acel moment, o împiedicase pe reclamantă să-i mai vadă. Cumnatul intentase trei acțiuni în justiție pentru retragerea autorității părintești și obținuse câștig de cauză în 2013 ca urmare a faptului că autoritățile nu executaseră două hotărâri, prima prin care se dispunea înapoierea copiilor la mamă și apoi alta care îi acorda acesteia drept de vizitare.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în cazul reclamantei, considerând că privarea reclamantei

de autoritatea părintească fusese arbitrară și în mod clar disproporționată, iar o asemenea ingerință arbitrară în unul din drepturile fundamentale ale Convenției nu își avea locul într-o societate democratică guvernată de statul de drept. Curtea a remarcat, în special, că nu numai că autoritățile nu făcuseră nimic timp de ani de zile în cazul reclamantei, în ciuda faptului că erau pe deplin conștiente de faptul că aceasta dorea să aibă acces la copiii săi și să aibă grijă de ei, ci și transferaseră ulterior responsabilitatea asupra ei atunci când, în cele din urmă, o privaseră de autoritatea părintească. Curtea a mai considerat că concluziile instanței interne în urma procedurii, și anume că reclamanta nu menținuse contactul cu copiii și nu îi susținuse financiar, erau atât de nerezonabile încât nu puteau fi calificate altfel decât „vădit arbitrare”.

A se vedea, de asemenea: [Tapayeva și alții împotriva Rusiei](#), hotărârea din 23 noiembrie 2021.

### **Stankūnaitė împotriva Lituaniei**

29 octombrie 2019

Această cauză privea plângeri ale reclamantei despre deciziile de încredințare referitoare la fiica ei și faptul că fiica nu îi fusese reîncredințată, deși ancheta penală împotriva ei (fostul său partener o acuzase de complicitate la molestarea sexuală a fiicei lor) încetase. Se plângea, de asemenea, de întârzierea cu care i s-a înapoiat fiica, după pronunțarea unui ordin judecătoresc în favoarea sa.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în privința reclamantei. A constatat, în special, că autoritățile lituaniene acționaseră cu diligența necesară în procedurile de încredințare: era necesar mai întâi să aștepte confirmarea că reclamanta nu era implicată în pretinsa molestare sexuală a fiicei sale. Odată ce fusese înlăturat acest obstacol și instanțele examinaseră ceea ce era în interesul superior al copilului, dispuseseră înapoierea acestuia la reclamantă. Autoritățile se confruntaseră ulterior cu obstrucții din partea altor membri ai familiei care se opuneau predării copilului dar, în cele din urmă, reușiseră să ia măsurile adecvate pentru a rezolva o situație extrem de dificilă.

### **Luzi împotriva Italiei**

5 decembrie 2019 (Decizia Comitetului)

Reclamantul se plângea de o încălcare a dreptului său la respectarea vieții de familie pe motiv că nu avusese posibilitatea să-și exercite pe deplin dreptul de vizitare al copilului său timp de opt ani, în pofida mai multor hotărâri judecătorești.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții de familie) din Convenție, constatând că, în lumina opoziției din partea mamei, care continuase aproximativ opt ani, autoritățile italiene nu făcuseră eforturi corespunzătoare pentru a asigura respectarea dreptului reclamantului de a-și vedea fiica, încălcându-i astfel dreptul la respectarea vieții de familie.

### **Cînta împotriva României**

18 februarie 2020

Cauza privea restrângerea de către instanță a dreptului reclamantului de a-și vedea fiica. Reclamantul se plângea de limitarea timpului de vizită permis pentru a-și vedea fiica și de condițiile care îi fuseseră impuse. Reclamantul mai susținea că fusese discriminat din motive de sănătate, în special afecțiunea sa psihică, la stabilirea dreptului de vizitare. Curtea a hotărât că **au fost încălcate art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție și **art.14** (interzicerea discriminării) din Convenție **coroborat cu art. 8**. A constatat, în special, că deciziile interne de a restrânge contactele reclamantului se bazaseră parțial pe faptul că acesta suferea de o afecțiune psihică. Instanțele dispus ca acesta să-și vadă fiica doar de două ori pe săptămână în prezența soției sale, de care era separat și cu care urma să locuiască copilul. Cu toate acestea, instanțele nu efectuaseră nicio evaluare semnificativă pentru a explica de ce sănătatea sa mintală ar trebui să fie un motiv pentru a-i reduce dreptul de vizitare, chiar dacă nu existau dovezi care să arate că nu putea avea grijă de fiica sa. De asemenea, instanțele nu examinaseră în mod adecvat alegațiile potrivit cărora copilul nu ar fi fost în siguranță

în grija sa; nu au arătat în ce fel ținuseră cont de interesul superior al copilului și nici nu au luat în considerare măsuri de vizitare alternative. În continuare, Curtea a considerat că faptul că acesta suferea de o boală mintală nu putea justifica în sine un tratament diferit față de alți părinți care urmăreau să aibă contact cu copiii lor. Drepturile sale de vizitare fuseseră restrânse după ce instanțele făcuseră o distincție bazată pe sănătatea sa mintală, pentru care nu oferiseră motive relevante și suficiente. În speță, reclamantul prezentase o prezumție de discriminare *prima facie*, pe care statul pârât nu putuse să o respingă.

#### **Y.I. împotriva Rusiei (nr. 68868/14)**

25 februarie 2020

Această cauză privea plângerea reclamantei despre faptul că îi fusese retrasă autoritatea părintească în privința cei trei copii ai săi pe motiv că era dependentă de droguri. Dependența de droguri este un motiv de retragere a autorității părintești conform Codului familiei din Rusia, și condusese la pierderea tuturor drepturilor de vizitare ale reclamantei. Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că autoritățile rusești nu reușiseră să demonstreze că retragerea autorității părintești a reclamantei fusese cea mai bună soluție luată în interesul superior al copilului și că măsura fusese astfel disproporționată. Curtea a constatat în special că instanțele interne nu motivaseră suficient luarea unei măsuri atât de drastice, chiar dacă existau soluții mai puțin radicale prevăzute de dreptul intern. De asemenea, nu luaseră în considerare nici faptul că reclamanta nu avea antecedente de neglijare a copiilor săi, că începuse reabilitarea și că, aparent, nu primise niciun avertisment sau sprijin pentru problemele sale cu drogurile.

#### **Honner împotriva Franței**

12 noiembrie 2020

Această cauză privea refuzul de a acorda reclamantei dreptul de vizitare a copilului născut de fosta sa parteneră în Belgia prin tehnici de reproducere asistată în timp ce cele două femei formau un cuplu, în pofida faptului că reclamanta crescuse copilul în primii ani de viață ai acestuia. Reclamanta susținea că acel refuz îi încălcaseră dreptul său la respectarea vieții de familie.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții de familie) din Convenție, constatând, în special, că prin respingerea cererii reclamantei pe baza interesului superior al copilului și prin motivarea corespunzătoare a deciziei, autoritățile franceze nu își încălcaseră obligația pozitivă de a garanta respectarea efectivă a dreptului reclamantei la respectarea vieții sale de familie.

#### **A.I. împotriva Italiei (nr. 70896/17)**

1 aprilie 2021

Această cauză privea imposibilitatea reclamantei, refugiată nigeriană, mamă a doi copii, care fusese victimă a traficului de persoane și se afla într-o situație vulnerabilă, de a avea drept de vizitare a copiilor săi, din cauza unei interdicții judecătorești de a intra în contact cu ei, în condițiile în care procedura privind eligibilitatea pentru adopție a copiilor era pendinte de peste trei ani.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții de familie) din Convenție, constatând că nu fusese acordată suficientă importanță vieții de familie a reclamantei și a copiilor săi în cadrul procedurii care condusese la întreruperea contactelor dintre aceștia. Astfel, procedura nu fusese însoțită de garanții care să fie proporționale cu gravitatea ingerinței și cu interesele aflate în joc. Curtea a observat în special că curtea de apel, în calitate de instanță specializată, compusă din doi judecători specializați și doi judecători consultanți, nu ținuse cont de concluziile experților care recomandau menținerea legăturilor dintre reclamantă și copii și nu explicase de ce a ales să nu facă acest lucru. Având în vedere gravitatea intereselor aflate în joc, autoritățile ar fi trebuit să procedeze la o evaluare mai detaliată a vulnerabilității reclamantei pe parcursul procedurii.

### **Abdi Ibrahim împotriva Norvegiei**

10 decembrie 2021 (Marea Cameră)

Cauza privea decizia autorităților norvegiene de a permite adoptarea unui copil de către o familie substitutivă împotriva dorinței mamei sale. Mama, resortisantă somaleză, care se mutase în Norvegia, nu a solicitat înapoierea fiului său deoarece acesta petrecuse o perioadă îndelungată cu părinții de plasament, dar dorea ca el să-și păstreze rădăcinile culturale și religioase. Reclamanta se plângea de retragerea drepturilor sale părintești și de autorizarea adopției.

Marea Cameră a decis să examineze dorința reclamantei ca fiul său să fie crescut în conformitate cu credința sa musulmană ca parte integrantă a capătului său de cerere în temeiul art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, așa cum este interpretat și aplicat în lumina art. 9 (libertatea de religie) din Convenție. În speță, a hotărât că **a fost încălcat art. 8**. Curtea a subliniat, în special, că fuseseră luate în considerare mai multe interese atunci când fiul reclamantei fusese dat în plasament, și nu doar dacă familia de plasament corespundea mediului cultural și religios al mamei, și că acest fapt îi respectase drepturile. Cu toate acestea, aranjamentele ulterioare privind contactul între mamă și fiu, care fuseseră foarte limitate și culminaseră cu adopția, nu ținuseră cont de interesul mamei de a-i permite fiului său să păstreze măcar câteva legături cu originile sale culturale și religioase. Într-adevăr, existaseră deficiențe în procesul decizional general care a condus la adopție, care nu acordase suficientă importanță interesului reciproc al mamei și al copilului de a menține legăturile.

### **Plazzi împotriva Elveției și Roth împotriva Elveției**

8 februarie 2022<sup>8</sup>

Ambele cauze priveau dreptul reclamantilor de a contesta în fața unei instanțe interne o decizie a Autorității pentru Protecția Copilului și Adulților (APEA). În cazul primului reclamant, APEA acordase mamei încredințarea exclusivă a fiicei sale, autorizase transferul în străinătate al domiciliului de reședință al copilului și stabilise că niciun recurs nu ar avea efect suspensiv. În cazul celui de-al doilea reclamant, APEA autorizase transferul în străinătate al domiciliului de reședință al fiicei sale la cel al mamei – care avea încredințarea exclusivă a copilului, în timp ce împărțea autoritatea părintească cu reclamantul – și stabilise că niciun recurs nu ar avea efect suspensiv. În urma plecării mamelor și a copiilor, instanțele elvețiene își declinaseră competența de a se pronunța asupra fondului recursurilor reclamantilor și de a restabili efectul suspensiv al acestora, pe motiv că transferul în străinătate al domiciliului de reședință al copiilor transferase în același timp competența judiciară internațională către statele în cauză.

În ambele cazuri, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție. A observat, în special, că reclamantii nu avuseseră acces la o instanță internă înainte de plecarea copiilor în străinătate împreună cu mamele lor, pentru a contesta pe fond decizia pronunțată de autoritatea administrativă „APEA” și pentru a solicita restabilirea efectului suspensiv. În speță, Curtea a constatat că însăși esența dreptului de acces la o instanță fusese încălcată prin deciziile APEA de anulare a efectului suspensiv al recursurilor reclamantilor, urmate de plecarea copiilor în străinătate împreună cu mamele lor, ceea ce a determinat instanțele elvețiene să își decline competența din cauza transferului de competență judiciară internațională către țările de destinație respective. Această restricție fusese disproporționată în raport cu scopul urmărit, și anume protecția drepturilor și libertăților mamei și ale copiilor reclamantilor, având în vedere importanța pentru reclamantii a problemelor ridicate de procedura contestată.

### **Callamand împotriva Franței**

7 aprilie 2022<sup>9</sup>

Cauza privea respingerea cererii reclamantei pentru obținerea dreptului de vizitare a copilului fostei sale soții, care fusese conceput prin procreare asistată medical.

<sup>8</sup>. Hotărârile vor rămâne definitive în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din [Convenție](#).

<sup>9</sup>. Hotărârea va rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din [Convenție](#).



Reclamanta susținea că respingerea cererii sale îi încălca dreptul la respectarea vieții private și de familie. De asemenea, susținea că fusese discriminată în ceea ce privește exercitarea dreptului său la respectarea vieții private și de familie.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în speță. Constatând, în special, existența unor legături personale reale între reclamantă și copil, protejate de art. 8 din Convenție, Curtea a observat că reclamanta nu solicitase stabilirea unei legături de rudenie sau a unei autorități părintești partajate, ci doar posibilitatea de a continua, ocazional, să vadă un copil în privința căruia acționase în calitate de părinte comun timp de peste doi ani de la nașterea acestuia. Curtea a subliniat, în primul rând, că era greu de înțeles, din motivarea formulată de curtea de apel, care nu considerase necesar să efectueze o evaluare psihologică a copilului, de ce se îndepărtase de la aprecierea făcută de *tribunal de grande instance* și de parchet cu privire la acceptarea cererii reclamantei. În al doilea rând, Curtea a constatat că motivele invocate în hotărârea instanței de apel nu demonstau că s-ar fi păstrat un just echilibru între interesul reclamantei de a-și proteja viața privată și de familie și interesul superior al copilului. Cu toate acestea, în ceea ce privește plângerea reclamantei privind discriminarea pe motive de orientare sexuală, Curtea, constatând că acest capăt de cerere nu fusese formulat în fața instanțelor interne, a concluzionat că nu erau epuizate căile de atac interne, conform cerințelor. Prin urmare, a declarat acest capăt de cerere **inadmisibil**.

A se vedea, de asemenea, printre altele:

**Mamchur împotriva Ucrainei**

16 iulie 2015

**N.P. împotriva Republicii Moldova (nr. 58455/13)**

6 octombrie 2015

**Stasik împotriva Poloniei**

6 octombrie 2015

**G.B. împotriva Lituaniei (nr. 36137/13)**

19 ianuarie 2016

**Cincimino împotriva Italiei**

28 aprilie 2016

**Fourkiotis împotriva Greciei**

16 iunie 2016

**Strumia împotriva Italiei**

23 iunie 2016

**Malec împotriva Poloniei**

28 iunie 2016

**Krapivin împotriva Rusiei**

12 iulie 2016

**Moog împotriva Germaniei**

6 octombrie 2016

**Wdowiak împotriva Poloniei**

7 februarie 2017

**D'Alconzo împotriva Italiei**

23 februarie 2017

**D. și B. împotriva Austriei (nr. 40597/12)**

31 octombrie 2017 (decizie – parțial inadmisibilă; parțial scoasă de pe rol)

**Vyshnyakov împotriva Ucrainei**

24 iulie 2018

**Uzbyakov împotriva Rusiei**

5 mai 2020

**Nechay împotriva Rusiei**

25 mai 2020

**A.T. împotriva Italiei (nr. 40910/19)**

24 iunie 2021

**Pjević împotriva Rusiei**

19 octombrie 2021

**R.M. împotriva Letoniei (nr. 53487/13)**

9 decembrie 2021

**G.M. împotriva Franței (nr. 25075/18)**

9 decembrie 2021

## Copii aflați în plasament

---

**Keegan împotriva Irlandei**

26 mai 1994

Reclamantul se plânga că copilul său natural fusese dat spre adopție fără știrea sau consimțământul lui și că legislația națională nu îi permitea nici măcar dreptul revocabil de a fi numit tutore. Mai susținea că nu avusese acces la o instanță în ceea ce privește procedura în fața consiliului pentru adopții.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A observat că în speță problema esențială era faptul că legislația irlandeză permisesse plasarea copilului reclamantului spre adopție la scurt timp după naștere fără știrea sau consimțământul acestuia. Această stare de fapt nu doar că pusese în pericol buna dezvoltare a legăturilor reclamantului cu copilul, ci, de asemenea, pusese în mișcare un proces care se putea dovedi a fi ireversibil, punându-l astfel pe reclamant într-o situație dezavantajoasă în competiția cu adoptatorii potențiali pentru încredințarea copilului. Întrucât guvernul irlandez nu avansase niciun motiv relevant pentru bunăstarea fiicei reclamantului pentru a justifica o astfel de îndepărtare de la principiile care guvernează respectarea legăturilor de familie, Curtea nu putea, în consecință, să considere că ingerința pe care o constatase în dreptul reclamantului la respectarea vieții de familie fusese necesară într-o societate democratică.

Curtea a hotărât, de asemenea, că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție. Întrucât legislația irlandeză nu-i oferea reclamantului dreptul de a contesta decizia de plasament nici în fața consiliului pentru adopții, nici în fața instanțelor, și, de altfel, niciun statut în procedura de adopție în general, singurul mod pentru a împiedica adopția fiicei lui fusese de a iniția procedura de tutelă și de încredințare. Or, la momentul în care aceste proceduri se încheiaseră, balanța în privința bunăstării copilului se înclinase inevitabil în favoarea potențialilor adoptatori.

**T.P. și K.M. împotriva Regatului Unit (nr. 28945/95)**

10 mai 2001 (Marea Cameră)

Cauza privea plasamentul unei fete de patru ani în grija autorităților locale. Aceasta se plânga că a fost abuzată sexual, iar mama sa fusese considerată incapabilă de a o proteja. Mama și fiica susțineau că nu au avut acces la o instanță sau la o cale de atac efectivă pentru a contesta lipsa de justificare pentru acest plasament care le-a separat.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, mama fiind privată de o implicare adecvată în procesul de luare

a deciziilor în privința îngrijirii fiicei sale. A hotărât, de asemenea, că **nu a fost încălcat art. 6** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, întrucât reclamantele nu fuseseră private de dreptul de a obține o decizie pe fond privind acțiunea lor în răspundere pentru neglijență împotriva autorității locale. În cele din urmă, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție, întrucât reclamantele nu dispuseseră de mijloace corespunzătoare de a obține soluționarea alegațiilor lor că dreptul la respectarea vieții de familie le fusese încălcat și nicio posibilitate de a obține o decizie executorie de acordare de despăgubiri pentru prejudiciile suferite.

#### **Kutzner împotriva Germaniei**

26 februarie 2002

Reclamanții, un cuplu căsătorit, se plâneau că retragerea autorității lor părintești față de fiicele lor și plasarea acestora în familii substitutive, în special pe motiv că părinții nu aveau capacitatea intelectuală de a-și crește copiii, le încălcaseră dreptul la respectarea vieții de familie.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat că, deși motivele date de autoritățile naționale și de instanțe fuseseră relevante, acestea nu fuseseră suficiente pentru a justifica o astfel de ingerință gravă în viața de familie a reclamanților.

#### **K.A. împotriva Finlandei (nr. 27751/95)**

14 aprilie 2003

Reclamantul (care era suspectat, împreună cu soția lui, de incest și abuz sexual asupra copiilor lor) se plâneau de plasarea copiilor săi în îngrijirea serviciilor sociale, de procesul decizional și de aplicarea măsurilor de plasament.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție datorită lipsei unor măsuri suficiente pentru reunirea familiei reclamantului. A hotărât, de asemenea, că **nu a fost încălcat art. 8** din Convenție în privința plasamentului copiilor și nici în privința implicării reclamantului în procesul decizional.

#### **Wallová și Walla împotriva Republicii Cehe**

26 octombrie 2006

Reclamanții se plâneau că fuseseră separați de cei cinci copii ai lor, care fuseseră plasați în grija autorităților publice, din cauza dificultăților pe care le aveau în a găsi o locuință potrivită pentru o familie atât de numeroasă. Aceștia se plâneau, de asemenea, de lipsa de asistență din partea autorităților cehe.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat că plasamentul copiilor reclamanților fusese dispus doar pe motivul că familia numeroasă locuia la acea dată într-un spațiu inadecvat. În temeiul legislației privind protecția socială, totuși, autoritățile naționale de protecție socială aveau atribuții de monitorizare a condițiilor de viață și a condițiilor de igienă ale reclamanților și de consiliere a acestora cu privire la măsurile pe care le-ar putea lua pentru a îmbunătăți ei înșiși situația și pentru a găsi o soluție la problema privind locuința. Separarea completă a familiei doar pe baza dificultăților materiale fusese o măsură excesiv de drastică.

#### **Kearns împotriva Franței**

10 ianuarie 2008

Această cauză privea o cerere, formulată după termenul-limită legal, de înapoiere a copilului născut de reclamantă, dar înregistrat anonim. Fiind căsătorită și locuind în Irlanda, reclamanta născuse în Franța o fetiță, dintr-o relație extramaritală. Aceasta se plâneau, în special, de termenul scurt, de două luni, în fusese permis să își ceară copilul înapoi. Mai susținea că autoritățile franceze nu luaseră toate măsurile necesare pentru a se asigura că înțelege exact implicațiile acțiunilor sale, argumentând că nu primise asistență lingvistică suficientă pentru a putea înțelege toate procedurile relevante și termenele-limită.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. În ceea ce privește termenul pentru retragerea consimțământului, Curtea a constatat că perioada de reflecție prevăzută în legislația franceză căuta să asigure un echilibru și proporționalitatea corectă între interesele divergente. În plus, reclamanta avea 36 de ani în acel moment, era însoțită de mama sa și avusese două întrevederi lungi cu serviciile sociale după naștere. Potrivit Curții, autoritățile franceze îi furnizaseră, de asemenea, reclamantei informații suficiente și detaliate, acordându-i asistență lingvistică care nu era prevăzută de lege și asigurându-se că aceasta este informată cât mai complet posibil de consecințele alegerii sale. Toți pașii necesari fuseseră, deci, făcuți pentru a se asigura că reclamanta înțelege exact implicațiile acțiunilor sale și că statul francez își îndeplinise față de aceasta obligațiile pozitive care rezultau din art. 8 din Convenție.

### **R.K. și A.K. împotriva Regatului Unit (nr. 38000/05)**

30 septembrie 2008

Fiica reclamantilor, născută în iulie 1998, fusese dusă, în septembrie 1998, la spital cu fractură de femur; medicii au concluzionat că fractura nu fusese accidentală și aceasta a fost plasată în îngrijirea mătușii sale. În urma unei alte fracturi, fetița a fost diagnosticată cu *osteogenesis imperfecta* (boala oaselor fragile). A fost înapoiată familiei în aprilie 1999. Reclamantii se plâneau că fiica lor s-a aflat în plasament temporar datorită unei erori de diagnostic medical.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că autoritățile naționale avuseseră motive relevante și suficiente pentru a lua măsuri de protecție care, în aceste circumstanțe, fuseseră proporționale cu scopul urmărit de a proteja copilul. Curtea a mai hotărât că **a fost încălcat art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție, considerând că reclamantii ar fi trebuit să aibă la dispoziție un mijloc de a se plânga că modul de acțiune al autorității locale a constituit sursa prejudiciilor pe care le-au suferit, precum și de a cere despăgubiri, un remediu care nu era disponibil la momentul faptelor.

### **Saviny împotriva Ucrainei**

18 decembrie 2008

Cauza privea plasarea unor copii în grija autorităților publice, pe motiv că părinții lor, amândoi orbi din copilărie, nu le oferiseră acestora o îngrijire și o locuință adecvate. Autoritățile interne își întemeiaseră decizia pe constatarea potrivit căreia lipsa de resurse financiare și de calitate personale pune în pericol viața, sănătatea și educația morală ale copiilor acestora.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, punând la îndoială caracterului adecvat al dovezilor pe care își întemeiaseră autoritățile constatarea conform condițiile de trai ale copiilor erau, de fapt, periculoase pentru viața și sănătatea acestora. Curtea a observat, în special, că autoritățile judiciare examinaseră doar acele dificultăți care ar fi putut fi depășite prin asistență financiară și socială orientată și consiliere eficientă și, aparent, nu analizaseră în profunzime măsura în care incapacitatea iremediabilă a reclamantilor de a asigura îngrijirea necesară fusese responsabilă pentru deficiențele din educația copiilor lor.

### **Y.C. împotriva Regatului Unit (nr. 4547/10)**

13 martie 2012

Această cauză privea procedura de plasament a fiului reclamantei, născut în 2001, soluționată prin dispunerea plasării copilului în vederea adopției din cauza îngrijorărilor cu privire la relația sa cu tatăl copilului. Reclamanta, se plânga, în special de refuzul instanțelor de a dispune o expertiză prin care să se evalueze capacitatea ei ca unic întreținător al copilului.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că decizia de plasament nu depășise marja de apreciere a statului și că motivarea deciziei fusese relevantă și suficientă. În plus,

reclamantei i se oferiseră toate oportunitățile de a-și prezenta cauza și fusese pe deplin implicată în procesul de luare a deciziilor. Curtea a observat, în special, că instanțele naționale își îndreptaseră atenția, astfel cum impune art. 8 din Convenție, asupra interesului superior al copilului, avuseseră în vedere mai mulți factori relevanți și făcuseră referiri detaliate la rapoarte și mărturii orale ale asistentului social, ale tutorelui și ale psihologului, toți aceștia identificând problemele în cauză.

#### **K.A.B. împotriva Spaniei (nr. 59819/08)**

10 aprilie 2012

Această cauză privea adopția – în ciuda opoziției tatălui – a unui copil care fusese declarat abandonat după deportarea mamei lui. Reclamantul se plânga în special că fusese privat de orice contact cu fiul său și că nici el, nici mama copilului nu fuseseră informați de propunerea de adopție a copilului. Se plânga, de asemenea, că autoritățile rămăseseră inactice în ceea ce privește deportarea mamei copilului și încercările lui de a-și dovedi paternitatea.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat, în special, că trecerea timpului – ca urmare a lipsei de acțiune a autorităților –, deportarea mamei copilului fără verificarea anterioară necesară, lipsa de asistență pentru reclamant când situația lui socială și financiară era extrem de fragilă în stadiul incipient, împreună cu faptul că instanțele nu dăduseră pondere oricărei alte responsabilități pentru abandonul copilului și concluzia că reclamantul și-ar fi pierdut interesul față de bunăstarea fiului său, contribuiseră decisiv la împiedicarea posibilității de reunire a tatălui cu fiul. Autoritățile naționale nu își îndepliniseră, prin urmare, obligația de a acționa foarte rapid în astfel de chestiuni și nu făcuseră eforturi corespunzătoare sau suficiente pentru a asigura respectarea dreptului reclamantului de a se reuni cu fiul său.

#### **Pontes împotriva Portugaliei**

10 aprilie 2012

Reclamanții se plâneau de o încălcare a dreptului lor la respectarea vieții private și de familie, ca urmare a unor decizii care conduseseră la luarea unuia dintre copiii lor de către autorități și, în cele din urmă, la adopția lui, părinților fiindu-le retrasă autoritatea părintească.

Curtea a constatat **două încălcări ale art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, considerând că autoritățile nu luaseră măsuri care să le permită reclamanților să beneficieze de contacte constante cu fiul lor și că decizia ca acesta să fie adoptat nu se întemeiasă pe motive relevante ori suficiente.

#### **A.K. și L. împotriva Croatiei (nr. 37956/11)**

8 ianuarie 2013

Această cauză privea o mamă cu un ușor handicap mental căreia i se retrăseseră drepturile părintești. Fiul acesteia fusese declarat adoptabil fără știrea, consimțământul sau participarea sa în procedura de adopție.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat că, neinformând-o pe prima reclamantă despre procedura de adopție, autoritățile naționale o privaseră de oportunitatea de a căuta să își reobțină drepturile părintești înainte ca legăturile între ea și fiul său să fie întrerupte definitiv de adopția acestuia.

#### **B. (nr. 2) împotriva României (nr. 1285/03)**

19 februarie 2013

Această cauză privea internarea la psihiatrie a unei mame și plasarea într-un centru de primire a celor doi copii minori ai ei ca rezultat al acestei decizii.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, atât în ceea ce privește internarea reclamantei, cât și în ceea ce privește plasarea copiilor ei minori în centrul de primire. Curtea a subliniat, în special, faptul că în România existaseră mai multe precedente de internări abuzive

ale unor persoane care sufereau de afecțiuni psihiatrice, în pofida schimbărilor legislative recente în favoarea drepturilor pacienților. A concluzionat că, judecând după istoricul medical al reclamantei, autoritățile nu urmaseră procedura aplicabilă atunci când deciseră internarea acesteia. În plus, absența protecției speciale, în special prin numirea oficială a unui avocat sau prin desemnarea unui tutore, avusese ca efect privarea reclamantei de dreptul ei de a lua parte la procesul decizional privind plasamentul copiilor săi în centrul de primire.

### **R.M.S. împotriva Spaniei (nr. 28775/12)**

18 iunie 2013

Cauza privea plasarea unui copil la o familie substitutivă din cauza situației financiare a mamei sale și fără a lua în considerare schimbarea ulterioară a circumstanțelor. Reclamanta se plângea, în principal, că a fost privată de orice contact cu fiica ei și că a fost separată de aceasta fără un motiv întemeiat.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că autoritățile nu făcuseră eforturi adecvate și eficiente pentru a asigura dreptul reclamantei de a locui cu copilul său și, astfel, îi încălcase dreptul la respectarea vieții private și de familie.

### **Zhou împotriva Italiei**

21 ianuarie 2014

În octombrie 2004, reclamanta, resortisantă chineză, fusese plasată într-o locuință socială împreună cu fiul său, în vârstă de o lună la acea dată. În acord cu serviciile sociale, fiul ei fusese plasat la o familie substitutivă în timpul zilei. După trei luni însă această familie nu mai fusese dispusă să primească copilul. Reclamanta decisese să încredințeze copilul unui cuplu vecin în perioada în care se afla la muncă. Serviciile sociale, nefiind de acord cu cuplul pe care îl alesese, îl informaseră pe procurorul de pe lângă tribunalul pentru minori despre situația reclamantei. La sfârșitul anului 2007, procurorul solicita instanței să deschidă procedura de adopție în privința copilului, mama nefiind, în opinia acestuia, în măsură să aibă grijă de copil. Reclamanta se plângea în special de faptul că copilul său fusese plasat într-o familie substitutivă în vederea adopției.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că autoritățile italiene nu își îndepliniseră obligațiile înainte de a avea în vedere ruperea legăturilor de familie și nu făcuseră eforturi adecvate sau suficiente pentru a asigura respectarea dreptului reclamantei de a locui împreună cu copilul ei. În special, necesitatea primordială de a păstra, pe cât posibil, legăturile de familie dintre reclamantă, care se afla într-o situație vulnerabilă, și fiul acesteia, nu fusese luată în considerare în mod corespunzător. Autoritățile judiciare nu făcuseră decât să evalueze dificultățile, care ar fi putut fi depășite prin sprijinul direcționat din partea serviciilor de asistență socială. Reclamanta nu avusese nicio posibilitate să restabilească o relație cu fiul ei: în realitate, experții nu examinaseră posibilitățile reale de îmbunătățire a capacității reclamantei de a-și îngriji fiul, având în vedere și starea de sănătate a acesteia. În plus, guvernul italian nu furnizase nicio explicație convingătoare care să justifice întreruperea filiației materne între reclamantă și fiul ei.

*A se vedea, de asemenea:* **Akinnibosun împotriva Italiei**, hotărârea din 16 iulie 2015 (care privea decizia de a o plasa pe fiica reclamantului – resortisant nigerian – în grija serviciilor sociale și adopția ei ulterioară de către o familie substitutivă).

### **I.S. împotriva Germaniei (nr. 31021/08)**

5 iunie 2014

Reclamanta în această cauză se plângea că nu putea avea contact în mod regulat și nu putea primi informații despre copiii ei biologici care fuseseră adoptați de un alt cuplu. Aceasta susținea că deciziile instanțelor germane privind contactul și informațiile despre copiii ei îi încălcase drepturile, în special în temeiul art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Reclamanta pretindea că i se promisese o adopție „semideschisă”, care îi dădea dreptul să-i vadă și să aibă informații despre copii, lucru care nu fusese respectat.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție constatând că, dându-și consimțământul pentru adopție, reclamanta renunțase cu bună știință la toate drepturile în privința copiilor ei biologici. Aranjamentele referitoare la dreptul ei de a primi în mod regulat informații despre copii se bazaseră în special pe o simplă declarație de intenție a părinților adoptivi. Decizia instanțelor germane de a favoriza interesul copiilor de a se dezvolta în familia lor adoptivă fără întreruperi față de dreptul mamei la respectarea vieții sale private fusese așadar proporțională.

#### **T. împotriva Republicii Cehe (nr. 19315/11)**

17 iulie 2014

Cauza privea cererea unui tată de a obține dreptul de vizitare și apoi de rezidență pentru fiica lui, care fusese plasată la o familie substitutivă. Instanțele naționale constataseră că personalitatea reclamantului reprezenta un obstacol serios și insurmontabil pentru a i se acorda drepturi de rezidență în privința fiicei lui. Reclamantul se plângea de decizia de plasare a fiicei lui în îngrijire și de neîndeplinirea de către stat a obligației de a contribui la menținerea legăturilor lor de familie.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în ceea ce privește decizia de plasare în îngrijire a copilului. A constatat, totuși, că **a fost încălcat art. 8** în ceea ce privește neîndeplinirea de către stat a obligației de a contribui la menținerea legăturilor de familie între reclamant și copil.

#### **Soares de Melo împotriva Portugaliei**

16 februarie 2016

Cauza privea decizia de plasare în îngrijire a șapte dintre copiii reclamantei, precum și executarea acestei decizii în cazul a șase dintre ei. Reclamanta se plângea de aplicarea măsurii de plasament și de interzicerea accesului ei la copii în urma hotărârii instanței pentru minori. În această privință, reclamanta susținea că introdusese mai multe cereri și acțiuni, toate fără succes, și se plângea că instanțele își bazaseră deciziile pe faptul că aceasta nu își onorase angajamentele de planificare familială.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat, în special, că măsurile luate de instanțele naționale prin decizia de plasare a copiilor reclamantei în vederea adopției lor nu păstraseră un echilibru just între interesele în cauză, dat fiind că reclamanta fusese privată de drepturile părintești și de orice contact cu copiii săi; refuzul ei de a se supune sterilizării prin legarea trompelor uterine constituise una din motivările acelei decizii; de asemenea, aceasta nu avusese nicio implicare efectivă în procesul decizional. Curtea a considerat, prin urmare, că măsura plasamentului nu era adecvată scopului legitim urmărit sau necesară într-o societate democratică, ținând seama de absența oricărui comportament violent, de existența unor legături emoționale puternice și de lipsa de asistență din partea serviciilor sociale în privința dificultăților materiale cu care se confrunta reclamanta, ca mamă care trebuia să crească un număr mare de copii aproape fără ajutor. De asemenea, Curtea a hotărât că autoritățile ar trebui să reanalizeze situația reclamantei în vederea adopției unor măsuri corespunzătoare în interesul superior al copiilor și a decis că măsurile provizorii indicate guvernului portughez în temeiul art. 39 (măsuri provizorii<sup>10</sup>) din Regulamentul Curții trebuie să rămână aplicabile până când hotărârea va deveni definitivă.

#### **Paradiso și Campanelli împotriva Italiei**

24 ianuarie 2017 (Marea Cameră)

Cauza privea plasamentul în îngrijirea serviciilor sociale a unui copil de 9 luni care se născuse în Rusia în urma unui contract având ca obiect maternitatea de substituție gestațională încheiat de un cuplu de italieni (reclamantii) cu o femeie rusă;

<sup>10</sup>. Măsuri adoptate în cadrul derulării procedurii în fața Curții, în temeiul art. 39 din [Regulamentul Curții](#), la cererea unei părți sau a oricărei alte persoane interesate, sau din oficiu, în interesul părților ori al bunei desfășurări a procedurii. A se vedea, de asemenea, fișa tematică [„Măsuri provizorii”](#).

ulterior s-a descoperit că aceștia nu aveau nicio legătură biologică cu copilul. Reclamantii se plâneau, în special, de separarea lor de copil și de refuzul recunoașterii legăturii de filiație stabilite în străinătate prin înregistrarea, în Italia, a certificatului de naștere al copilului.

Marea Cameră a decis, cu unsprezece voturi pentru și șase împotriva că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în cazul reclamanților. Având în vedere absența oricărei legături biologice între copil și reclamant, durata scurtă a relației lor cu copilul și incertitudinea legăturilor dintre ei din perspectivă juridică și în ciuda existenței unui proiect parental și a calității legăturilor emoționale, Marea Cameră a hotărât că nu a existat o viață de familie între reclamant și copil. Totuși, aceasta a constatat că măsurile contestate intrau în domeniul de aplicare al vieții private a reclamanților. De asemenea, Marea Cameră a considerat că măsurile contestate urmăriseră scopurile legitime de apărare a ordinii și protejarea drepturilor și libertăților altora. Cu privire la acest ultim punct, a considerat legitimă dorința autorităților italiene de a reafirma competența exclusivă a statului de a recunoaște o legătură de filiație legală – și aceasta doar în cazul unei legături biologice sau al adopției legale – în vederea protejării copiilor. De asemenea, Marea Cameră a admis că instanțele italiene, concluzionând, în special, că minorul nu ar suferi un prejudiciu grav sau ireparabil ca rezultat al separării, păstraseră un echilibru just între diferitele interese în cauză, rămânând în limitele spațiului de manevră („marja de apreciere”) pe care îl aveau la dispoziție.

### **Barnea și Calderaru împotriva Italiei**

22 iunie 2017

Această cauză privea scoaterea unei fete în vârstă de 28 de luni din familia sa biologică pentru o perioadă de 7 ani și plasarea ei într-o familie substitutivă în vederea adopției. Familia reclamantă se plâneau în special de preluarea copilului și de plasarea acestuia în îngrijire de către autoritățile italiene în 2009, de neexecutarea de către serviciile sociale a hotărârii curții de apel din 2012 prin care se dispusese un program pentru reunificarea treptată a copilului cu familia sa biologică, de plasarea copilului într-o familie substitutivă și de reducerea numărului de întâlniri între copil și membrii familiei biologice.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că autoritățile italiene nu întreprinseseră eforturi adecvate și suficiente pentru a garanta dreptul reclamanților de a locui împreună cu copilul lor în perioada cuprinsă între iunie 2009 și noiembrie 2016. Curtea a constatat, în primul rând, că motivele invocate de tribunalul pentru minori pentru a refuza revenirea minorei la familia sa și pentru a o declara adoptabilă nu constituiau circumstanțe „extrem de excepționale” care să justifice tăierea legăturilor familiale. Curtea a constatat, în al doilea rând, că autoritățile italiene executaseră în mod incorect hotărârea curții de apel din 2012 care dispunea înapoierea minorei familiei sale naturale. Astfel, trecerea timpului – consecință a inerției serviciilor sociale în a pune în practică un program de reîntregire a familiei, precum și motivele invocate de tribunalul pentru minori pentru a prelungi plasarea temporară a minorei reprezentaseră factori decisivi care împiedicaseră reunirea reclamanților cu copilul, fapt care ar fi trebuit să aibă loc în 2012.

### **Achim împotriva României**

24 octombrie 2017

Această cauză privea plasamentul celor șapte copii ai reclamanților pe motiv că cuplul nu își îndeplinise sarcinile și obligațiile parentale. Reclamantii se plâneau, în primul rând, de punerea în plasament a copiilor lor, faptă pe care o considerau nejustificată, și, pe de altă parte, respingerea de către curtea de apel a cererii lor de înapoiere a copiilor în familie.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat în special că punerea în plasament temporar a copiilor fusese justificată de motive relevante și suficiente și că autoritățile depuseseră eforturi pentru a proteja interesele acestora, păstrând în același timp un echilibru just



între drepturile reclamanților și cele ale copiilor lor. În această cauză, deciziile adoptate de instanțele interne se întemeiaseră nu doar pe problemele materiale ale familiei, ci și pe faptul că părinții neglijau starea de sănătate, dezvoltarea educațională și socială a copiilor; autoritățile adoptaseră o atitudine constructivă, oferind consiliere părinților cu privire la acțiunile pe care ar trebui să le adopte pentru a-și îmbunătăți situația financiară și aptitudinile parentale; plasamentul copiilor fusese doar temporar, iar autoritățile luaseră măsurile care se impuneau pentru a facilita înapoierea copiilor la părinții lor de îndată ce aceștia din urmă adoptau o atitudine cooperantă și situația lor se îmbunătățea.

**Tlapak și alții împotriva Germaniei (nr. 11308/16 și 11344/16) și Wetjen și alții împotriva Germaniei (nr. 68125/14 și 72204/14)**

22 martie 2018

Aceste cauze priveau retragerea parțială a autorității părintești și luarea în îngrijire a copiilor care aparțineau mișcării religioase Cele douăsprezece triburi (*Zwölf Stämme*), care locuiau în două comunități din Bavaria. În 2012 presa relatează că unii membri ai bisericii își pedepseau copiii bătându-i cu bățul. Relatările fuseseră ulterior coroborate cu filmări ale bățărilor realizate cu o cameră ascunsă într-una dintre comunități. Pe baza acestor relatări din presă, precum și a unor declarații date de foști membri ai mișcării religioase, copiii care trăiau în acele comunități fuseseră luați în îngrijire în septembrie 2013 prin ordinul unei instanțe. Procedurile în fața Curții fuseseră inițiate de patru familii care sunt membre ale mișcării religioase Cele douăsprezece triburi. Acestea se plâneau de retragerea parțială a autorității lor părintești de către instanțele germane și de separarea familiilor lor.

Curtea a hotărât că nu a fost încălcat art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că instanțele germane, în cadrul unor proceduri echitabile și rezonabile în care cazul fiecărui copil fuseseră analizat individual, păstraseră un just echilibru între interesele părinților și interesul superior al copilului. În special, Curtea a admis concluzia instanțelor germane potrivit căreia riscul bățărilor sistematice și regulate la care erau supuși copiii justifica retragerea parțială a autorității părinților și luarea copiilor în îngrijire. Deciziile instanțelor fuseseră întemeiate pe riscul unor tratamente inumane ori degradante, interzise în termeni absoluți în temeiul Convenției. În plus, Curtea a indicat că instanțele germane motivaseră în detaliu de ce nu avuseseră nicio altă opțiune disponibilă pentru a proteja copiii. În special, părinții rămăseseră convinși în timpul procedurilor că pedeapsa corporală era acceptabilă și, chiar dacă ar fi fost de acord să nu îi mai bată pe copii, nu exista nicio modalitate să se asigure că pedepsele nu ar fi fost aplicate de alți membri ai comunității.

**Wunderlich împotriva Germaniei**

10 ianuarie 2019

Această cauză privea privarea de anumite aspecte ale autorității părintești și îndepărtarea pe o perioadă de trei săptămâni a patru copii din locuința familiei, după ce reclamanții refuzaseră în mod repetat să-i trimită la școală. Reclamanții se plâneau de decizia autorităților germane de a-i priva de anumite drepturi legate de exercitarea autorității părintești prin transferarea acestor drepturi serviciilor sociale pentru minori. Se plâneau în special de luarea forțată a copiilor lor și de plasarea acestora într-un centru de plasament pe durata a trei săptămâni.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. A constatat, în special, că aplicarea obligației de frecvență a învățământului pentru a asigura integrarea copiilor în societate constituia un motiv pertinent pentru a justifica retragerea parțială a autorității părintești. De asemenea, a constatat că autoritățile consideraseră în mod justificat că minorii trăiau izolat, că nu avuseseră niciun contact cu nimeni din afara familiei și că existase un risc la adresa integrității lor fizice. Curtea a reținut că luarea copiilor din locuința familială nu durase mai mult decât era necesar pentru a asigura interesul superior al copiilor. Prin urmare, a concluzionat că existaseră „motive relevante și suficiente” pentru a priva părinții

de anumite aspecte ale autorității lor părintești și pentru a lua temporar copiii din locuința familială.

#### **V.D. si alții împotriva Rusiei (nr. 72931/10)**

9 aprilie 2019

Cauza privea un copil care fusese îngrijit de o asistentă maternală, prima reclamantă în speță, timp de nouă ani și care fusese ulterior înapoiat părinților săi biologici. Asistenta maternală și restul copiilor rămași în grija ei se plâneau de decizia instanțelor ruse de a-l înapoia pe copil părinților săi, de a pune capăt drepturilor de tutelă ale primei reclamante și de a le refuza tuturor orice legătură cu copilul.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție ca urmare a ordinului instanțelor naționale de a-l lua pe copil de la mama sa adoptivă și de a-l înapoia părinților biologici și că **a fost încălcat art. 8** din Convenție prin decizia de a nega familiei substitutive orice legătură ulterioară cu copilul. A constatat, în special, că instanțele interne puseseră în balanță toți factorii necesari atunci când deciseră cu privire la înapoierea copilului părinților săi, precum faptul dacă măsura fusese în interesul superior al acestuia. Cu toate acestea, instanțele negaseră familiei substitutive orice contact ulterior cu copilul, care formase legături strânse cu prima reclamantă și cu ceilalți copii ai acesteia. În această privință, Curtea a observat că decizia instanței se întemeiase doar pe o aplicare a legislației din Rusia privind drepturile de vizitare, care era inflexibilă și nu ținea seama de diferitele situații familiale. Instanțele interne nu efectuaseră astfel evaluarea necesară cu privire la circumstanțele individuale ale cauzei.

#### **Haddad împotriva Spaniei**

18 iunie 2019

Cei trei copii ai reclamantului, printre care și fiica sa, în vârstă de un an și jumătate la momentul faptelor, fuseseră plasați într-un centru de plasament din Madrid, la cererea mamei lor, și declarați abandonati. Ulterior, copiii fuseseră plasați în centre din Murcia. Reclamantul nu fusese informat despre plasamentul acestora. Întrucât împotriva sa era în curs o procedură penală pentru violență domestică, pe baza unei plângeri penale depuse de soția sa, nu i se permitea să aibă legături cu copiii săi sau să se apropie de aceștia. În cele din urmă, fusese achitat. După ce a redobândit ulterior încredințarea celor doi fii ai săi, reclamantul încercase să-i fie încredințată și fiica sa minoră. În speță reclamantul se plânga că departamentul pentru protecția copilului nu luase nicio măsură pentru a-l ajuta să restabilească contactul cu fiica sa după achitare și ridicarea ordinelor de restricție provizorii.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, considerând că autoritățile spaniole nu depuseseră eforturi adecvate și suficiente pentru a respecta dreptul reclamantului de a trăi cu fiica sa, alături de frații ei. Curtea a observat în special că autoritățile administrative spaniole ar fi trebuit să inițieze măsuri mai puțin radicale decât plasamentul preadoptiv al fiicei sale minore și ar fi trebuit să aibă în vedere solicitările reclamantului de a restabili contactul cu aceasta, cel puțin după ce procedura penală sa împotriva sa fusese finalizată.

#### **Strand Lobben și alții împotriva Norvegiei**

10 septembrie 2019

Cauza privea decizia autorităților norvegiene de a retrage autoritatea părintească a unei mame și de a permite familiei de plasament să-l adopte pe fiul acesteia. Reclamantii – mama și fiul ei – se plâneau de decizia autorităților interne de a retrage autoritatea părintească a mamei și de a permite adopția copilului de către familia de plasament.

Marea Cameră a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în cazul celor 2 reclamanți. A constatat în special că principalul motiv pentru acțiunile autorităților norvegiene fusese incapacitatea mamei de a se îngriji în mod corespunzător de fiul său, având în vedere nevoile speciale de copil vulnerabil ale acestuia. Totuși acest raționament se bazase pe dovezi limitate,

deoarece întâlnirile dintre mamă și fiu după plasamentul acestuia au fost puține și rare, iar rapoartele de expertiză psihologică nu erau actualizate. În plus, o revizuire a vulnerabilității sale nu conținea aproape nicio analiză și nicio explicație cu privire la modul în care putea continua să fie vulnerabil în pofida faptului că se afla în plasament de la vârsta de trei săptămâni. Per ansamblu, în speță autoritățile interne nu încercaseră să pună în balanță, în mod veritabil, interesele copilului și cele ale familiei sale biologice și nici să țină cont de evoluția situației familiale a mamei, respectiv că aceasta se recăsătorise între timp și avea un al doilea copil.

#### **K.O. și V.M. împotriva Norvegiei (nr. 64808/16)**

19 noiembrie 2019

Cauza privea deciziile oficiale ale autorităților de a lua în plasament fiica reclamantilor la câteva săptămâni după nașterea acesteia în 2015 și limitarea dreptului de vizitare al acestora. Familia a fost în cele din urmă reunită în 2018.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în ceea ce privește plasamentul fiicei reclamantilor, și că **a fost încălcat art. 8** din Convenție în ceea ce privește contactele cu fiica lor, care au fost restrânse la patru, apoi la șase contacte pe an. A considerat, în special, că autoritățile efectuaseră o examinare aprofundată a cauzei în ceea ce privește ordinul de luare a măsurii de plasament și că procedura aferentă oferise protecție suficientă intereselor reclamantilor. În schimb, Curtea a constatat că deciziile autorităților în ceea ce privește dreptul de vizitare se întemeiaseră, în stadiul inițial al procedurii, pe ipoteza că familia nu va fi reunită, deoarece se considera că plasamentul va fi pe termen lung. În plus, autoritățile nu explicaseră motivul pentru care ar fi fost contrar interesului superior al fiicei să își vadă părinții mai des, chiar dacă existase o reacție pozitivă la interacțiunea cu familia în timpul vizitelor.

#### **D.M. și N. împotriva Italiei (nr. 60083/19)**

20 ianuarie 2022<sup>11</sup>

Această cauză privea o pretinsă încălcare a dreptului la respectarea vieții de familie al unei resortisante cubaneze, care acționa, de asemenea, în numele fiicei sale (născută în 2012), ca urmare a adopției ulterioare a acesteia din urmă. Reclamantele pretindeau că motivele invocate de instanțele interne pentru a o declara pe fiică disponibilă pentru adopție nu corespundeau „circumstanțelor cu totul excepționale” necesare pentru ruperea legăturilor de familie. Acestea susțineau că autoritățile italiene nu își îndepliniseră obligațiile pozitive care le reveneau în temeiul jurisprudenței Curții și nu luaseră toate măsurile pe care le-ar fi putut lua în mod rezonabil pentru a asigura menținerea legăturilor de familie și pentru a păstra un echilibru just între interesele concurente aflate în joc, având în vedere, în special, faptul că nu fusese dispusă nicio evaluare psihologică pentru niciuna dintre ele.

Curtea a considerat că în speță **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând că, în pofida marjei de apreciere a autorităților naționale, ingerința în viața de familie a reclamantei fusese disproporționată în raport cu scopul legitim urmărit. A mai considerat că procedura contestată nu fusese însoțită de garanții proporționale cu gravitatea ingerinței și cu interesele aflate în joc. Curtea a subliniat, în special, că faptul că un copil ar putea beneficia de pe urma transferului într-un mediu mai propice creșterii sale nu justifică, în sine, îndepărtarea acestuia de părinții săi biologici. A considerat, de asemenea, că ar fi fost de dorit ca, înainte de a iniția procedura de adopție a fiicei reclamantei, instanțele să dispună o expertiză privind capacitățile parentale ale mamei, funcționarea psihologică și nevoile de dezvoltare ale copilului, precum și capacitatea funcțională a mamei de a răspunde acestor nevoi. În plus, Curtea a hotărât că argumentele invocate de instanțele interne pentru a justifica procedura de adopție nu fuseseră suficient motivate. A observat că nu fusese prezentat niciun motiv, în afară de timpul necesar pentru ca mama să își recupereze capacitățile parentale, pentru a explica modul în care o astfel de măsură

<sup>11</sup>. Hotărârea va rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din [Convenție](#).

radicală precum adopția ar putea fi în interesul copilului. În cele din urmă, în temeiul **art. 46** (forța obligatorie și executarea hotărârilor) din Convenție, Curtea a invitat autoritățile să reexamineze cu promptitudine situația celor două reclamante în lumina hotărârii sale și să aibă în vedere organizarea de întâlniri între ele, ținând seama de situația copilului și de interesul superior al acestuia.

**[A.L. și alții împotriva Norvegiei \(nr. 45889/18\) și E.M. și alții împotriva Norvegiei \(nr. 53471/17\)](#)**

20 ianuarie 2022<sup>12</sup>

Prima cauză privea un ordin de instituire a plasamentului emis de autoritățile norvegiene cu privire la copilul reclamantului și limitările impuse contactului părinților cu acest copil, ca urmare a unor preocupări legate de siguranța copilului aflat în grija acestora. Cea de-a doua cauză privea refuzul autorităților norvegiene de a ridica un ordin de plasament pentru celor doi copii ai reclamantei, un ordin de retragere a autorității părintești a primei reclamante și refuzul de a-i acorda acesteia drept de vizitare. Autoritățile își exprimaseră îngrijorarea cu privire la abuzuri fizice și sexuale.

În prima cauză, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, constatând, în special, că, deși ordinul de instituire a plasamentului fusese bine motivat, instanțele naționale decisese efectiv că copilul ar trebui să crească în plasament familial fără a lua în considerare alternative sau fără a depune eforturi pentru reconciliere. Cu toate acestea, în cea de-a doua cauză, Curtea a considerat că **nu a fost încălcat art.8**, constatând că procedurile interne se desfășuraseră în conformitate cu Convenția, cu o motivare adecvată și decizii individualizate. Curtea a mai reținut că la baza deciziilor instanțelor interne se aflase gravitatea riscului la adresa copiilor.

*A se vedea, de asemenea, printre altele:*

**[M.L. împotriva Norvegiei \(nr. 43701/14\)](#)**

7 septembrie 2017

**[Mohamed Hasan împotriva Norvegiei](#)**

26 aprilie 2018

**[Jansen împotriva Norvegiei](#)**

6 septembrie 2018

**[S.S. împotriva Sloveniei \(nr. 40938/16\)](#)**

30 octombrie 2018

**[A.S. împotriva Norvegiei \(nr. 60371/15\)](#)**

17 decembrie 2019

**[Pedersen și alții împotriva Norvegiei](#)**

10 martie 2020

**[Hernehult împotriva Norvegiei](#)**

10 martie 2020

---

**Contact presă:**

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08

---

<sup>12</sup>. Hotărârea va rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din [Convenție](#).